

Ціна 2.50 дол.

НОВІ ДНІ

• NOWI DNI •

УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ

Vol. XL (40)

СІЧЕНЬ — 1989 — JANUARY

№ 467

NOVI DNI

A Ukrainian Monthly published every month except August by the Nowi Dni Co. Ltd.
in Toronto, Ont., Canada

NOVI DNI

P.O.Box 400, Stn „D“
TORONTO, ONT., CANADA
M6P 3J9

Editor-in-Chief: M. Dalney

Business manager: M. W. Gawa

Advertising representative: A. Horhota

Second Class Mail Registration Number 1668
International Standard Serial Number ISSN 0048-1017

1 YEAR SUBSCRIPTION — РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА:

CANADA: \$22.00 Can. dol.
U.S.A.: \$20.00 US dol.

OVERSEAS — ЗАОКЕАНСЬКІ КРАЇНИ
\$20.00 US. or equivalent
Avio — \$40.00 American or equivalent

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

AUSTRALIA — АВСТРАЛІЯ:

Mr. Z. Steciuk, 10 Bates Court
Jacana 3047, Vic. Australia

CANADA — КАНАДА:

Тандер Бей:

Mr. P. Swyrydenko, 133 Bethune Street
Thunder Bay "F", Ont. P7C 2G4

GR. BRITAIN — ВЕЛ. БРИТАНІЯ:

Mr. A. Bondarenko, 78 Kensington Park Rd.
London W. 11, England

U.S.A. — СПОЛ. ШТ. АМЕРИКИ:

Чікаго і околиці:

Mr. D. Hrushetsky, 2635 Spruce Street
River Grove, Ill. 60171, USA

Бостон і околиці:

Mrs. L. Dijak, 115 Connel Dr.
Stoughton, Mass., 02072, USA

Засновник і редактор 1950-1969 П. К. Волиняк

Видає Спілка „НОВІ ДНІ“ з обм. відповідальністю

Мар'ян Дальний — головний редактор

Редколегія: Іл. Бондарчук, Тоня Горохович, Василь
Гришко, Дмитро Кислиця, Олексій Коновал.

Адміністратор — Михайло В. Гава

Оголошення — Ада Горгота

У ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ:

Ярослав Василюк — ЗУСТРІЧІ	1
Марія Гарасевич — СРІБНОСИНЯ ПЕРЛИНА	2
М. Ковшун — МІСТЕР ТУПП... (закінчення)	4
Т. Романюк і Яр. Василюк — ІНТЕРВ'Ю	7
М. Дальний — ПРОЩАЮЧИСЬ ІЗ СТАРИМ РОКОМ	9
Євген Сверстюк — СВІТОВОМУ КОНФЕРЕНЦІІ УКРАЇНЦІВ	12
Ю. Соловій — В ШУКАННІ ЄВШАН-ЗІЛЛЯ	14
С. Гординський — ХТО БАЛАМУТИТЬ КОГО?	17
Вол. Біляїв — ТОДОСЬ ОСЬМАЧКА	21
Юл. Мовчан — ПЕРЕОЦІНКА ЧИ НЕДООЦІНКА ДУХОВНОЇ ВАРТОСТИ?	24
О. Ю. Копач — „КАТАРЗІС“	26
М. Дальний — „ВІТАЄМО НАШУ ТОНЮ“	27
М. Обух — ПРОБЛЕМИ ПЕРФЕКТНОГО МУЖА (гумореска)	29
Г. Клименко, В. П-ко, Л. Дончук, О. Афонченко і ін. — ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ	30

На першій сторінці обкладинки: Президент СКВУ
п. Юрій Шимко промовляє у Мейпл Ліф Гарден
під час велелодної маніфестації 1000-ліття. Фото:
І. Корець.

- Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. ● Статті з поданими іменами авторів не конче висловлюють погляди редакції. ● Незамовлених матеріалів редакція не повертає. ● Редакція не відповідає за зміст платних оголошень і застерігає собі право виправлюти мову і скорочувати надіслані матеріали.

Література, наука, мистецтво, суспільне життя

Ярослав ВАСИЛЮК

ЗУСТРІЧІ

Зустрів тебе
у місті,
що не знал
ще мене,
де туга за знайомим
я трітий мов вкус
чужого пса,
де тіні
чорно загорнулися
в камінь,
щоб вийти
нам назустріч
уночі,
де в душу фари
безнастінно заглядають,
де простір губиться
за містом
у білому вогні,
де в дахині
дерева
пускають корінці
хиткі,
яких бичем
шмагають
з озера
вітри.
Тут сонце влітку
тягне млин
щоб спіле золото
припахло
звичаєм давнім
із мозолів
прародіїв колишніх.
Бачу:
ти вже нетерпляче
все ростеш у даль,
і, може, не пригасне
бліск твоїх очей,
комусь
ти може
щирим золотом
дозрієш
кароока.

The Premier
of Ontario

Le Premier ministre
de l'Ontario

Маю велику приємність тепло привітати працівників і читачів „Нових Днів“ від імені народу й уряду Онтаріо з нагоди ваших святкувань Різдва Христового.

У Провінції, що гордиться вкладом і талантом громадян, які вибрали її за свою батьківщину, ця пора року є доброю нагодою для святкувань різноманітних наших звичаїв і традицій. У цей святочний час ми ділимось з нашими приятелями і рідними подарунками, дружбою, нашою щедрістю і доброю волею.

Тому в дусі цього сезону я висловлюю свої найкращі побажання Веселих Свят, і сприятливого Нового Року для всіх.

Грудень, 1988

Щиро,
Дейвід Пітерсон

**

Вже спокій всім
легенъко ліг
на чола.

Здається вже зірвавсь
той злющий птах журби,
що всім звисав
на рамені.

I спраглий я
також потонути
з одчаю.

Дарма!
Віддатись снам
чийсь голос не дає.

Дразнить,
розсование жарини
пам'яті терпкої
на руштах
у підвальні.

Зриваюсь я
з клейких обіймів сну

в поті чола,
 шукаю ключ:
 це хто в покій
 без дозволу закрався?
 А там у тій кімнаті
 усе отак як було —
 стоїть усе музейно-непорушно.
 Марні, даремні експонати
 давнішої, забутої
 доби.
 Померклив усміх
 на портреті,
 обрамлений
 позліткою-жалем.
 І все одно:
 на челюстях
 неначе вуглик
 догоряє,
 і висить місяць
 допитливо над нами:
 чи було так, чи не було?

Марія ГАРАСЕВИЧ

СРІБНОСИНЯ ПЕРЛИНА

*Присвячу моїй незабутній свекрусі
 Теодосії Гарасевич, яка в тяжкі хвилини
 моого життя була для мене, як рідна мати.*

Залізнична колія прорізала біле плесо снігу. По обидва боки, мов покалічені потвори, лежали по-трощені ешельони. Багато з них уже покривав сніг, а більше було свіжих. Декотрі, із слідами людської крові, ще курилися. Месницька повстанська рука дошкульно давала себе знати ворогові, а він, оскажений, червонив сніг, встеляючи його темними цятками, переважно маленьких дитячих і безрадно-трагічних жіночих тіл місцевого населення.

Іра, загублена в клубку невиразної людської маси, що, гнана недолею з різних сторін, збилася на відкритій платформі, закам'янівши, дивилась на несамовиту параду смерти. В її широко розкритих зіницях відбивався закостенілій жах і безпросвітна туга. Потяг, лишаючи за собою Козятин, їхав п'ять-десять кілометрів на годину і їй здавалося, що цій параді смерти не буде кінця, що вона триватиме вічно. Моторошно вили сирени, пронизливо свистіли кулі, блискучі хрестики літаків у шаленому танку гарчали, вили під обстрілом зеніток, шматуючи зранену землю тоновими бомбами. Кожний вибух шматував і її серце, а напружене худеньке маленьке тіло тремтіло, як у лихоманці. Повільно, як оця пинява їзда, рікою лився її нудкий біль на смужки колії, на землю, що заблькована ворогом з усіх сторін, скорчувалася з кожним оббігом коліс, вириваючи з неї душу. Світ для неї був чорним, як горе на обличчях людей на платформі, як маса зім'яного придорожного заліза, знівеченим, потрощеним. Вона не бачила, як сонце золотило, іскрило на степу, як у шатах розцвіченої промінням інею, острорнь стояли ліси.

У Здолбуновому зустрів її галасливий солдатський німецький натовп з бляшаними грудьми жандармів. І „льоз“, і „равз“, і „гідка лайка“, і стусани... Люди з платформи тікали, дерлися на дахи, чіплялися східців відходячих потягів. Іра чітко пам'ятала Олькові слова: загубитися між потягами, розшукати стрілочника Т..., а він її переправить через кордон до Галичини. Ніч кипіла криками, стріляниною, змішаною з виттям сирен, тяжким сопінням і чихканням паровозів.

В Іри нестерпно пекли очі, тремтіли ноги, а за-кляклі руки, здавалось, ось-ось випустять залізне поруччя східців, до яких її причепив стрілочник із сторони поля, коли відходив потяг на Львів. Вітер, обпікаючи й пронизуючи до кісток, зривав голову. Смугасто-чорний сніг монотонно повз кудись у прірву і шкірив на неї зуби, мов ненажерливий звір... їй би витримати ще кілька кілометрів, поки пройде німецька контроля, а потім кондуктор зaberе її до середини. Боже, які ж ті кілометри дов-

Президія Української Вільної Академії Наук
 в Канаді вітає з Різдвом Христовим
 і Новим Роком всіх Членів Академії,
 всіх Добродіїв і Прихильників УВАН,
 все Українське Громадянство традиційним

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ

та засилає якнайкращі побажання

При цій свяtkовій нагоді Президія УВАН почувається до милого обов'язку ще раз висловити свою сердечну подяку всім, які поспішили до УВАН з колядою в минулому році, як теж висловити велике спасибі всім за допомогу, яка наспіла впродовж ділового року; в грошах, книжках, архівних документах для музеїчних збірок тощо. Все це разом скріпляє твердинно української науки у вільному світі.

Кожний найменший даток, чи то у формі коляди, чи більшої пожертви, допомагає Українській Вільній Академії Наук продовжувати відповідальну наукову працю не тільки в своїй спільноті, але також на міжнародному відтинку.

За ПРЕЗИДІЮ УВАН В КАНАДІ:

Д-р Михайло Марунчак, Інж. Андрій Качор,
президент фінансовий секретар

гі!.. Який нестерпний біль заклякого тіла... Згодом, Iрі стало легше, вона вже майже не відчувала болю, тільки страшенно хотілося спати — більше ніж жити. „Де тепер Олько, — плуталися думки. — Зриває потяги?... Чому ніхто не зірвав того, що вона іхала?.. Було б краще... краще...“ Колеса вибивали: спа-ти, спа-ти..., а земля манила на своє лобо. Коли кондуктор відкрив двері, Iра не могла відчепити рук, не могла рухнутись. Надходив ранок.

Увечорі, Iра висіла з потягу в Коломиї. Ноги були такі важкі, що вона не мала сили йти за людьми до міста. Відстала і пленталається серед порожньої вулиці сама, як палець. Проте, їй було краще самій, бо між людьми чепурними, відпочитими почувалася незручно. Вони кидали на неї зацікавлені погляди, в яких часом ловила співчуття і жаль, а Iра цього найбільше не хотіла — боялася, що заплаче. Смертельна втома гнула її до землі. Почувалася виснаженою і страшенно самітньою, немов за нею зірвано всі мости, а перед нею нічого й нічого. Не хотілося жити. Пощо?! Ще мало навалилося на неї горя свого й чужого? Чи, може, мало зазнала муки, мало втрат, не досить скошено життя довкола неї, ще мало наруги, катувань впало на її землю?.. „Боже! Нічого вже в Тебе не прошу, тільки забери мене з цього світу!...“ розпачливо вирвалося з її грудей до неба. У відповідь вразила її абсолютна тиша. Не зловіща, напруженна до крику, яку знала за зірваними мостами, а повна цілющого спокою і якогось містичного подиху вічності життя. Хотілося розчинитися в ній. Iра, немов пробудилася з тяжкого, макабричного сну. Чистий іскристий сніг мерехтів, відблискував, заливався різними відтіннями блакиті, ніби хотів дорівняти красою небу, що сяючи зорями єдналось із землею. Місяць спустив сяйні шати, творячи із світу одну велику, нечувано прекрасну, срібносиню перлину. Було в ній все таке чисте, ціле, незаймане, незім'яте. Навіть дорога до міста не мала на собі жодної плями, тільки сліди людських ніг, кінських копит, санок та грудочки снігу, що фантастичними квітами встеляли її для якогось найвищого торжества. І стало в ній так хороше Iрі, так спокійно на душі. Місто зустріло її, мов зачароване. Ні живої душі, ні звука. Воно теж було в перлині, — мало її колір і відблиск. Видалося воно Iрі надзвичайно гарним, привітним і рідним. Не знала куди йти, де шукати подану адресу, та, проте, світла надія й тиха радість виповнили її вщерть. Якби хтось тепер її пожалів, що вона знедолена, самітня, голодна, загублена в чужому місті, вона була б дуже здивована. Хотілось іти далеко, далеко — без краю і кінця... Світло тоненськими смужками пробивалося з вікон, виносячи на вулицю затишок домашнього вогнища. Не хотілося тривожити його, щоб не сполосити містерії срібносиньої перліни. Ще довго блукала б Iра в ній та надійшов якийсь юнак і, помітивши, що вона тут чужа, підкresлено ввічливо розпитав та показав, куди йти. Пішла Iра довгою рівною вулицею догори, а срібносиня перлина ткала радість для втомлених,

згорьованих людей. Була вона щедрою і для Iри. На її стукіт, рвучко відкрилися двері білого будинку і в рамці тъмяного світла простяглись до неї руки... теплі й такі рідні, що в неї перестало битись серце. „Руки... — близькавкою вдарила думка, — це ж руки моєї...“, крик розрівав груди: „Мамо!..“

„Ірусю, дитино моя! Моя доню, моя доню...“

Iра підняла голову, зробила, крок... два... ближче до світла... Клубок стиснув горло, а в роті стало так липко, що вона ледве видушила:

„Я думала... Мені здалося...“

„Я Олькова мама, Irusю, і твоя теж. Ти ж його наречена“. Мати пригорнула її до себе і тихо сказала: „Христос раждається!“

Iра, не знаючи як на це відповісти, повторила: „Христос раждається!“

Мати пильно подивилася на неї, — її очі стали ще добрішими:

„Irusю, сьогодні Святий Вечір. Я вимолила тебе в Матері Божої. Сама, осиротіла, сиділа коло Святої Вечері... не могла нічого проковтнути. Молилася, благала Матір Божу дати мені сина хоч на один цей вечір. Знала, що Олько десь дуже далеко, та така туга давила мое серце, така печаль, так мені було тяжко, що я тільки благала й чекала милосердя. Як побачила твоє личко збідоване, мізерне, як у моого сина, — серцем пізнала тебе. Чи ти знала, що сьогодні Святий Вечір, а завтра Різдво Христове?“

„Ні, я не знала, але я бачила таку ніч... така може бути тільки святою... мамо, — дивилася на матір болючою скаргою, продовжуючи, — мені вже не хотілося жити, але там, за містом, ніч... ні, це не ніч, а якась срібносиня перлина увібрала мене в себе і зняла з мене тягар втоми й розпуки. Я не пам'ятаю Різдва, нам його забрали. Моя мама розказувала мені про Різдво, але для мене це була тільки чарівна казка, яка є дійсністю лише для людей щасливіших ніж ми. Сьогодні я відчула, що Різдво є для всіх... Може навіть для знедолених Різдвяна ніч щедріша. Не журіться, мамо, Олько буде жити, бо чи могла б я бути така спокійна й щаслива в цій ночі, якби з ним мало щось статися.“

**

Пройшли роки. Розвіялись вітри воєнних згариц, позаростала, вирівнялась покалічена земля, піднімалися з руїн міста. Iра разом з Ольком і матір'ю приїхали до Америки. Та доля усміхнулася їм лише половинкою усміху: вирятувала з війни живими, але здоров'я закопала у глибоких воронках, лишила у холодних ночах під голим небом, присипала руїнами міст, розкидала по шляхах скитання. Коли надходив перший Iрин Святий Вечір, який можна було зустріти як велить звичай, мати вже не вставала. Вона лежала на канапі у вітальні і крізь двері до кухні повчала Iру як і що робити. Iра, хоч і сама не дуже здорова, в урочистому піднесенні раз-пораз приходила до матері показувати те, що вона зробила, розпитувала про всі тонкоці традиції. За

що б вона не взялася, чула лагідний повчальний голос матері: „... а чи то вже зробила... а чи додала... покажи, як виглядає... це має бути так...“ Потім Іра вбирала ялинку, а мати дивилася на неї повними любови очима, підказуючи: „ось ще тут, доню, повісь... та ще тут... а тепер сніжок... тепер янгольське волосся...“ Вночі ходила Іра дивитись на Різдвяну Ніч і розказувала про неї матері, тільки що ніч вийшла в неї не така, яку бачила з балкона, а така як колись у Коломії — срібносиня перлина... На добраніч, мати пригорнула її і якось особливо сказала: „Христос Раждаеться!“ Іра поцілуvala rуki такі ж самі, як в її рідної мами: „Славіте Його!“

Не судив Бог матері зазнати кращого життя після довгих років бідування. Як тихо, з материнською любов'ю в очах страждала, так і померла. Іра відужала її нанизу роки, вставляючи в кожний срібносиню перлінку — найкращу, яку може створити її душа. Вона передає її своїй доні, що носить ім'я бабусі. Іра береже доню, щоб вона не знала, що лягло за зірваними мостами по обидвох боках, але скарб срібносиньої перлінни належить їй. Тепер у Іринії хаті добробут, все можна зробити так, як колись було і як має бути. А найбільш за все береже Іра урочистість, якою виповнюється її душа, зустрічаючи Святий Вечір. Невидимим щастям, випромінене вона на доню і на весь їхній тихий дім. Іра готується до Святої Вечері, а в серці голос: „...а чи ти зробила... це має бути так... а тепер сніжок... а тепер...“. Вона відрухово обертається й поглядом шукає незабутнього лагідного усміху, але його нема. У неї щемить душа, їй тужно й боляче. Потім, коли всі заснуть, Іра вийде з хати в Різдвяну Ніч — понесе матері торжественне „Христос Раждаеться!“ і душою полине далеко, далеко за море до своєї рідної мами. Тільки не знає Іра, де її вітати з Різдвом Христовим: на землі, чи на небі...

Стерлінг Гайтс, 1966 рік.

**З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ,
НОВИМ РОКОМ
І СВЯТИМ ЙОРДАНОМ**

бажаю Приятелям, Знайомим
і всій українській громаді
всього добра, щастя та любові

Олександр ЧУМАК

Trustee, Toronto Board of Education Ward 1.

В справах шкільництва Ваших дітей просимо телефонувати 762-1410 (додому), 591-8058 (до бюро).

M. КОВШУН

МІСТЕР ТУПІ, або ДОКИ ГРІМ НЕ ВДАРИТЬ

Дія третя

VII

(Входить комісар полку. Середнього росту. На ньому шеврові чоботи, червоне галіфе, чорна шкіряна куртка, обвішана бляшками орденів. Навхрест ремінці: на одному — бінокль, на другому — фотоапарат. При боці теліпается велика кобура мавзера. На плечах погони. На капшеті червона зірка. Під носом стирчать маленькі вуса. В окулярах).

ВАНЬКА: Товариш комісар! Група полонених здається без бою. Матеріальна часть в порядку. Моральне настроєніє бодroe!

КОМІСАР: Маладець Ванька!

ВАНЬКА: Верно служімо родіні!

КОМІСАР: Якої частини полонені?

ВАНЬКА: З політичної еміграції, товариш комісар!

КОМІСАР: З політичної еміграції?. Хі-хі-хі (Дивлячись поверх окулярів, підходить до Сокоріна). Ну, скажи ти, політична еміграція: до якої ж ти партії належиш?

СОКОРІН: (перелякано): Я-я?.. Я не належу!.. (Побачив, що комісар береться рукою за мавзер). Я належу ... до про-гре-гре-гре... Знаєте, що ото найдемократичніша у світі...

КОМІСАР: А-а! Так-так-так! Знаю. Близькі, значить, родичі! А це що таке у вас? (Показує на газету в кишені). Програма вашої партії?

СОКОРІН: Та ні!.. Це „Новое русское слово“. Буржуазні націоналісти забороняють читати московську „Правду“ ... Ну, то ми „Новое русское слово“. Але це всю рівно — за єдину неделімую...

КОМІСАР: (цідить крізь зуби хріпко): Так, так. За єдину, неделімую. (Бокаса підходить до Катіньки). А ви до якої партії належите?

КАТИНЬКА (кокетуючи): Я належу до партії, що співчуває усім партіям.

КОМІСАР: Ха-ха-ха! Хороша партія! (Підморгуючи). Значить усім?.. (Торкає ліктем Катіньку під бік). Спів-чу-ва-є-те! Ванька!

ВАНЬКА: (стукнувши закаблучками): Слухаю, товариш комісар!

КОМІСАР: Дать одну очередь по ізмінниках ро-діни!

ВАНЬКА: (вихоплює з кобури пістоля): Єсть, товариш комісар, одну очередь по ізмінниках родіни! (Комісар змахує рукою. З-за лаштунків чути густу стрілянину. Ванька стріляє з пістолі відо або якоюсь іншою чудернацькою вигадкою. У групі переляк. Туповерх присів за прилавком. Со-

корінові, що закрив обличчя руками, штани зсунулися до черевиків. Комісар опускає руку донизу й Ванька припиняє стрілянину).

СОКОРІН: О-ой! Я, здається, ранений. Товариш комісар! Дозвольте вийти к ветру!

КОМІСАР (командує): Штани поднять! К ветру задержать! Ванька! Запиши цього героя на передовуу лінію фронту в газову роту.

ВАНЬКА: Так точно, товариш комісар. На передовуу лінію фронту в газову роту. А що робити з рештою полонених?

КОМІСАР: Зробимо, що нам буде потрібно. А зараз — писаря сюди!

ВАНЬКА: Єсть, товариш комісар — писаря сюди! (Швидко виходить і за лаштунками гукає). Писаря до комісара по-олку!

ПИСАР: (за лаштунками): Так тошно — до комісара полку!

VIII

(Входить писар. На ньому поверх солдатського вбрання на шнурівці через плече висить пара нових черевиків. На ланцюжках біля грудей телітається будильник та декілька годинників. На обох руках теж по годиннику. Із-за вух та з бокових кишень піджака стирчать автопера. У руках стара течка з паперами. Писар напідпитку).

ПИСАР: По приказу товариша комісара прибув у польному вооруженні.

КОМІСАР: Сідай, — будеш писати.

ПИСАР: Єсть!.. Буду писати!...

(Писар зиркнув на годинника на правій руці, потім на лівій і, сівши біля стола, розкрив свою течку).

КОМІСАР (диктує): Пиши... Ми, що тут підписалися ... на знак великої радості... і палкої подяки за звільнення нас від акул Волстріту... просимо нову владу випустити позику освобождення... (До всіх). Чи так написано ваше всіх прохання?

Всі заплескали в долоні:

— Так-так-так! Дуже, дуже просимо!

КОМІСАР: (кивком пальця підкликає до себе Туповерху): Ну, скажіть, містере бізнесмене. На скільки ви просите підписатися на позику?

ТУПОВЕРХА: Товариш комісар! Та я радий підписатися, на скільки ви хочете. Але гроші мої у банку.

КОМІСАР: А-ха-ха-ха! Гроші твої в банку? А чи знаєш ти, містере бізнесмен, що всі банки вже націоналізовано і передано в руки нової влади?

ТУПОВЕРХА: О-ой (Непритомніє, але вартові підпирають його під спину багнетами і він очується).

КОМІСАР: Позика виконується готівкою!

ТУПОВЕРХА: Готі-івкою? То...то запишіть, будь ласка... на... на п'ять доларів.

КОМІСАР: (До писаря): Містер бізнесмен просять підписати на п'ятьсот доларів.

ТУПОВЕРХА: Звиняюся!.. Даруйте!.. На... (Побачивши, що комісар сягнув рукою до мавзера, поспішно поправляється). Так-так-так! Прошу на п'ятьсот доларів.

КОМІСАР: Моні на стіл! (Туповерха витягає з трьох кишень три пачки грошей і віддає комісарові). Двісті... Сто... Чудесно! Ще двісті. Олрайт! Розпишіться отут. (Туповерха розписується й відходить до прилавка. Комісар ховає гроші до кобури мавзера й кличе до себе Самойлюка): На скільки просить підписатися наш завзятий патріот?

САМОЙЛЮК (шивидко): Прошу мене підписати на місячну платню!

КОМІСАР: О-о! Одразу видко свідомий елемент! Розпишіться.

(Самойлюк віддає гроші й розписується. Комісар мовчики дивиться поверх окулярів на Сокоріна, що не витримує комісарового погляду й запобігливо підскакує до нього.)

СОКОРІН: Товариш комісар! Я висуваю зустрічний! Підписуюсь на двомісячну платню!

КОМІСАР: Чудово! Стахановця пізнати з лютоту! Писарю! Постав до списка чотири сотки.

IX

Входить вістовий.

ВІСТОВИЙ: Товариш комісар! Командир полку!

КОМІСАР: Негайно провести сюди!

ВІСТОВИЙ: Так тошно — провести сюди! (Виходить).

КОМІСАР (до Сокоріна): Розпишіться отут внизу, звитяжний герою!

(Сокорін віддає комісарові купу банкнот і розписується).

СОКОРІН (кланяючись): Дякую.

КОМІСАР: Окей!(Ховає гроші до кобури).

X

Входить Даціна в сірому осінньому плащі й капелюсі.

ДАЦІНА: Добривечір вам усім!

КОМІСАР: Пану полковникові чолом!

ДАЦІНА: Як ідуть справи?

КОМІСАР: Знаменито! Свідомість феноменальна! Перевиконали на сто десять відсотків.

ДАЦІНА: (радісно тисне комісарові руку): О-о, безмежно вдячний вам, пане професоре!

КОМІСАР (жартівливо): Слава Україні! (Знімає разом з окулярами штучного пластикового носа, вуса, кашкет і кладе все на стіл).

BCI: О-о!.. Диви! Пан професор!

ТУПОВЕРХА: Як же ви нас налякали!

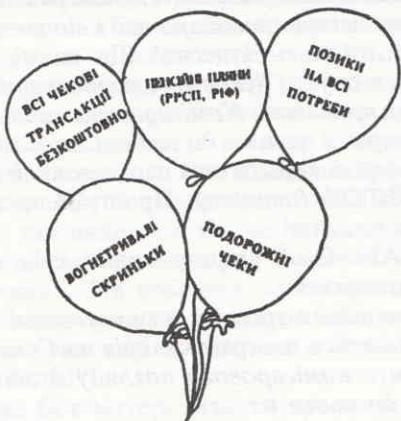
ЖИТЕНКО: Пива усім на стіл!

(Туповерха й кельнери подають пиво. Житенко платить гроши).

ТУПОВЕРХА: Та що ви, пане професоре? Для такого веселого вечора я всіх безкоштовно шаную. Тільки поверніть мені оті п'ятсот доларів, що ви перед цим узяли жартома.

ЖИТЕНКО: Що-о!?! Що ви сказали? Я взяв у вас п'ятсот доларів жартома? (Показує на список). А це що таке? Чий це підпис?

ТУПОВЕРХА: Та-а... підпис, звісно, мій.

**ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО КРЕДИТОВОЇ СПЛКИ „СОЮЗ“
ВІДНОСНО ВСІХ ВАШИХ ФІНАНСОВИХ ПОТРЕБ,
І ВИ ОДЕРЖИТЕ КРАЩІ ВІДСТОТКИ
НА ВАШІ ДЕПОЗИТИ,
ВИГІДНІ КАНЦЕЛЯРНІ ГОДИНИ,
І ЧЕМНУ ОВСЛУГУ!**

КРЕДИТОВА СПЛКА „СОЮЗ“

2299 Bloor St. West 406 Bathurst St.
Toronto, Ont., M6S 1P1 Toronto, Ont., M5T 2S6
Tel. 763-5575 tel. 363-3994

9:30 am-6:00 pm	Пон. Вівт.	9:30 am-5:00 pm
9:30 am-6:00 pm	Середа	Закрито
9:30 am-8:00 pm	Чет. П'ят.	9:30 am-5:00 pm
9:00 am-3:00 pm	Субота	9:00 am-3:00 pm

Купуйте продукти в наших вигідних крамницях

SWANSEA IGA SUPERMARKET

П. Божик і С. Станько — власники

2295 Bloor St. W
1094 St. Clair Ave W.
1304 King St. W.
Toronto, Ont.

YAR HALABAR

YAR'S KID'S THINGS
CHILDREN'S CLOTHING AND FURNITURE

Дитячі убрання і меблі

2314 BLOOR ST. WEST
TORONTO, ONT., M6S 1P2

(416) 767-7860

ЖИТЕНКО: Про що ви тут розписалися? (Читає). Ми, що тут підписалися, вносимо пожертви на боротьбу з комунізмом.

ТУПОВЕРХА: Але ми думали, що...

ЖИТЕНКО: Що це сталінська позика? Так на позику тирана у вас не жарт? А на боротьбу з гнобителями народів — жарт? Та чи знаєте ви, що як уряд дізнається...

ТУПОВЕРХА: (перелякано): О-ой!

СОКОРІН (до Туповерхи): Мовчіть уже, коли вскочили.

САМОЙЛЮК: А що сьогодні за день?

СОКОРІН (кинувши головою на календар): Тридцять перше жовтня.

САМОЙЛЮК: То це ж сьогодні американський Галовін.

БОГДАН (Підходить до столу, де Житенко поклав свої окуляри з штучним носом): Галовін! Ха-ха-ха! (Накладає на себе окуляри). От так галовін! За таку чудасію не п'ятсот, а п'ять тисяч долярів віддати не шкода.

УСІ: Ха-ха-ха!..

ТУПОВЕРХА (вискакуючи з-за прилавка, витирає рушиком обличчя): З кого ви смієтесь?! Самі з себе смієтесь!..

(Серед присутніх грілю дужчий сміх. Ванька й Ганка підбігають до Житенка).

ВАНЬКА: Чи дозволите нам пане професоре, покінчти з чужими ролями?

ЖИТЕНКО обіймаючи Назара й Ганку): Дозволяю, дозволяю, мої голуб'ята. Чужі ролі виконали ви знаменито. Е-ех! Коли б ми всі так добре виконували свої ролі, то не блукали б оце за чужими порогами. А десь на високому березі Дніпра заспівали б усі на повні легені. (Заспівує):

Ой, у полі вітер віє...

Назар і Ганка підхоплюють пісню:

А жито половіє,
А козак дівчину
Та вірненько любить,
А зайнять не посміє...

XI

(Вбігає Одарка Кузьмівна, стривожено кидаеться до Туповерхи).

ОДАРКА КУЗЬ.: Тупію! Харчі наготовано! Діти в авті. Їдемо!

ДАЦИНА: Добривечір. Одарко Кузьмівно!
ОДАРКА КУЗ.: А-ах Пан полковник??!

ДАЦИНА: Чого ви такі схильовані? Кудись поспішаєте?

ОДАРКА КУЗ.: Та ж під гору. В тунель. Від атомного налету.

ДАЦИНА: А-а! Розумію. Заспокійтесь. Небезпека минула. Ворог капітулював.

ОДАРКА КУЗ.: Надовго?

ДАЦИНА: Життя покаже. Але зброю нашу не ховаймо в піхви, гукаймо до людства щодня, щодини. Просимо (показує на піяніно).

ОДАРКА КУЗ.: А-а! Зрозуміла. (Підходить до піяніна). З чого б ви хотіли почати?

ІНТЕРВ'Ю З ТАРАСОМ РОМАНЮКОМ

Вже другий рік у Вінниці існує на телебаченні щотижнева програма „Українська телерама“. Програму ведуть Йосип Демко, Ярослав Василюк, Галия Столляр та Юліян Назаревич. Нещодавно Ярослав Василюк взяв телевізійне інтерв'ю з Тарасом Романюком, який приїхав кілька місяців тому з України разом із своїм батьком о. Василем Романюком. На телебаченні Тарас Романюк прочитав декілька своїх віршів і відповів на запитання Я. Василюка, що стосувалися загального літературного процесу на Україні.

Нижче наводимо текст згаданого інтерв'ю.

Тарасе, здається, що Ваша поезія незвичайно щира, вона пливе просто із серця. Як Ви задивляєтесь на такий коментар?

Я вважаю, що поезія саме такою і повинна бути. Поезія мусить випливати із серця, з душі поета, інакше вона просто перестає діяти на читача. Я вважаю, що поет повинен описувати тільки ті теми, які він по-справжньому переболів. Поезія не може бути легкою забаганкою для читачів, вона мусить будити їхні душі, хоч це дуже важко. Найяскравіший приклад такої поезії дав нам Тарас Шевченко і його поезія повинна правити нам за дороговказ.

Чи поезію завжди треба писати із внутрішньої потреби?

Безумовно. До поезії, чи до будь-якої іншої художньої творчості треба приступати лише тоді,

ДАЦИНА: З пісні: яку ми вчили на останніх пропах у клюбі.

Одарка Кузьмівна грає коротенький прелюд, після якого всі байдьоро співають першу стрічку пісні. Коло дверей із сусідньої залі збирається гурт відвідувачів грілю).

BCI: Гей, сміху наш вогняний,
Заснулих розбуди,
Сміється бо останнім,
Хто серцем молодий.

ДАЦИНА: За волю України
Злилися нам серця,
Й боротися за неї
Ми будем до кінця.

ДАЦИНА I як би нас не била
ГАНКА Жорстока доля зла.
НАЗАР В еднанні нашу силу
І ворог не здола.

BCI (піднесено): Гей, сміху наш вогняний,
Хто впав з нас, підведи,
Сміється бо останній,
Хто серцем молодий.

Гурт зацікавлених цілком розсовують портьєри і, шпарко оплескуючи, заповнюють всю першу залю грілю.

Завіса

коли людина **не може не писати**, коли все інше в житті стає другорядним, несуттєвим. Коли творчість, якщо хочете, стає самоціллю. Тільки тоді можна добитись справжніх результатів.

Чи Ви більше ваги приділяєте особистій ліриці, чи супільно-громадській поезії?

Це залежить від настрою поета. Важить те, що саме в даний час для поета найактуальніше, що найбільше хвилює його душу, те він висловлює в своїх рядках. Ці дві течії, так би мовити, ідуть паралельно. І тому в кожного поета поряд з поезією громадсько-політичного характеру, звучить особиста-інтимна лірика. Вони переплітаються і створюють одне ціле, що допомагає нам ще краще уявити характер поета, його гармонію.

Чи поезія з чисто мистецькою ціллю має у нас, у нашій літературі місце?

Я не розділяю поезію, так би мовити, на чисто мистецьку і не мистецьку. Для мене існує просто поезія — поезія вдала і невдала. А вже до якої вона категорії належить, це, на мою думку, не так важливо. Я вважаю, що творчість, — це у великій мірі результат підсвідомого ірраціонального уявлення автора, і ця підсвідомість часто сама веде його в потрібне русло, подеколи без його волі. І тому, на мою думку, не слід занадто раціонально підходити до визначення поезії.

В кого із сучасних і давніших поетів Ви вчитуєтесь? Чи хтось Вам править за зразок?

Мені найближчі поети із ясною реалістичною манeroю письма, в першу чергу, звичайно, Шевченко. Це основа нашої поезії, нашого національного духа, нашого світовідчуття, і я вважаю, що він повинен правити за зразок для кожного українського поета. З пізніших поетів я можу відзначити таких, як Зеров, Олесь, в певній мірі Олена Теліга. З сучасних хочу назвати Василя Симоненка, Василя Стуса, Ліну Костенко. Стус на мене велике враження справив своєю символікою. Я вважаю, що Стус, як поет-символіст, це найбільший український поет нашого часу. Все це поети, творчість яких мала на мене найбільший вплив.

У Вас при виїзді на Захід вилучили цілу збірку Ваших поезій. Чому радянська влада так боїться поезії?

Радянська влада завжди боялася творчості не санкціонованої нею. Поезії при цьому вони приділяли чи не найбільше місце. Україна завжди славилася своєю поезією. І, можливо, що поезія — це наймогутніша зброя України. Вона завжди була флагманом її революційної боротьби при будь-яких історичних обставинах. Саме тому українським поетам давали часто найжорстокіші вироки. Саме тому був фізично ліквідований найбільший поет нашого часу Василь Стус. У 1972 р. був випадок, коли поет Микола Горбаль був засуджений до п'яти років концтаборів за публікацію свого **єдиного** вірша, що називався „Дума“. Відомо багато поетів, що були засуджені виключно за свою літе-

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

ВВІЧЛИВА І СПРИЯТЛИВА ОБСЛУГА

2271 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

PHONE: 763-7333

ЗВЕРТАЙТЕСЯ З ДОВІР'ЯМ
ДО КОММЮНІТИ ТРАСТ
У ВСІХ ФІНАНСОВИХ
І БАНКОВИХ ПОТРЕБАХ

ратурну творчість: Ігор Калинець, Михайло Осадчий, Тарас Мельничук, Степан Сапеляк, Ірина Сеник і багато інших.

Радянська влада і по цей день боїться поезії. Тому вона і далі так ревно вилучає всілякі рукописи, твори, щоб вони не потрапили для публікації на Заході.

Довший час на Україні заборонювали поезію Василя Симоненка. Слова „шестидесятник“ уникалося. Чи могли б Ви сказати, яку вагу на Україні має поезія шестидесятих років сьогодні?

Поезія шестидесятих років — це поезія Українського Відродження. Василь Симоненко був фактичним лідером цього руху. Його поезія мала найбільший резонанс в той час, вона запалювала широкі маси народу. Це поезія, що ставила в основу основ — український патріотизм. Саме тому, влада так ненавиділа його поезію і замовчувала її. Пізніше поезія шестидесятників оформилася, так би мовити, в два русла: офіційне і неофіційне. До першого русла, як правило, відносять Драча, Вінграновського, Павличка, Коротича, Олійника та інших. До неофіційного русла ввійшла поезія, котра так і не була ніколи опублікована*, це поезія українських дисидентів: Стус, Світличний, Калинець, Холодний, Мельничук, Осадчий та інші. Всі вони згодом отримали тюремні вироки. Дещо осібно в цьому пляні стоять поети Ліни Костенко. Поезія шестидесятників має велику вагу і сьогодні: всі провідні поети нашого часу, які наполегливо творять на літературному полі, сформувалися як шестидесятники.

Тепер на Україні літературне життя поволі оживає. Цікавими навіть стали офіційні літературні видання, як „Жовтень“, „Літературна Україна“. Чи на Вашу думку вже були зроблені певні досягнення і, що ще можна було б зробити?

Звичайно, згадані вами публікації стали набагато цікавішими, ніж були кілька років тому. Все це зумовлене, в основному, за рахунок публікації з літературної спадщини. Але в цьому також певний

мінус. Добре, що до читача повертаються поволі Хвильовий, Винниченко, Підмогильний та інші, хоча в не такому обсязі, як цього хотілося б. Але далі стоять під забороною твори письменників-дисидентів. Далі важко пробитися на літературну арену літератору-початківцеві, котрого ніхто не знає, але твори якого заслуговують на публікацію. Добре було б нашим офіційним літераторам з СПУ запозичити досвід їхніх російських колег, які широким пляном почали публікувати і рекламиувати твори російських дисидентів, навіть оголосили про намір публікації творів Солженицина. Нашим літераторам бракує такої відваги і тому на Україні поки що рано говорити про справжнє літературне відродження**. Це зумовлюється звичайно, і спеціально спрямованою політикою з Москви, хоча наша українська нерішучість і національний манкуртізм (національне виродження) відіграють при цьому також немаловажну роль.

Ми читаемо тут, в еміграційній пресі про нові неофіційні журнали на Україні. Чи могли б Ви їх короткохарактеризувати?

На Україні тепер виходить багато неофіційних публікацій різного характеру. З найбільш відомих і найбільш вагомих з них хотілося б назвати „Український вісник“, „Кафедра“, „Євшан-зілля“. Всі вони виходять у Львові, де найбільше вирує українське громадське й культурне життя. Є також і менш відомі видання, наприклад, я брав участь у виданні неофіційного журналу „Карбигр“, що виходить на Прикарпатті, в місті Коломия. Редактор Дмитро Гриньків. До мого від'їзду вийшло три номери. Це журнал мистецького спрямування, носить дещо регіональний, гуцульський характер, але він заторкує чимало важливих і злобденних питань.

Однак треба ствердити, що влада далі переслідує видавців цих журналів, грозить їм судовими розправами і перешкоджує в їхній діяльності. Але всі ці видання користуються великим попитом серед національно свідомої частини населення. Вони дру-

кують заборонені твори, твори молодих письменників-початківців, котрі не можуть пробитись на офіційну арену, чим привертають до себе чимало творчої молоді.

Здається, що картина, яку ми виробили тут в еміграції про літературне життя на Україні трохи неповна. На якого письменника, з молодшого чи з старшого покоління, ми повинні звернути особливу увагу?

Хотілося б звернути увагу на такого талановитого поета, як Тарас Мельничук. Це один із найкращих сучасних поетів на Україні, людина неймовірно складної долі. Двічі був засуджений за свої твори; тут на Заході вийшла його збірка поезій „Із-за грат“. Останнім часом його всіляко переслідує радянська влада за його твори, а також за його бажання емігрувати, до речі, емігрувати сюди в Канаду, у місто Вінніпег, де проживає його рідний дядько, Федір Мельничук, котрий докладає чимало зусиль для виїзду. Останнім часом КГБ погрожує Мельничукові запроторенням у психіатричну лікарню за його бажання емігрувати. Ми повинні за всяку ціну зберегти цього видатного поета, якому немає притулку в його рідній країні, і який живе під постійним шантажем КГБ і міліції.

Хотілося б при кінці нашої розмови побажати Вам багато успіхів у Вашій літературній творчості, а при тому поставити ще таке останнє питання: чи на Вашу думку життя на еміграції могло б сприяти творчим поривам поета?

Це складне питання. Воно залежить від особистих якостей людини. Її уміння адоптуватися у тому, чи іншому суспільстві. Тут панує зовсім інший світ, зовсім інша психологія людей, відмінний світогляд. Ми маємо зразки поетів чи прозаїків, що успішно творили в умовах еміграції: Винниченко, Олесь, Юрій Клен, Багряний, Самчук, Барка і інші. Поряд з цим, на жаль, ми маємо і таких, що в умовах еміграції не могли написати жодного творчого рядка. Все це, повторюю, складна справа. Що стосується мене особисто, покаже час. Поки що мені необхідно остаточно визначитися в цих умовах і, так би мовити, акліматизуватися. А все це довгий і невизначенний процес. Покладаючись у всьому на Господа Бога, буду сподіватись на Його допомогу.

(Інтерв'ю опрацював і підготовив до публікації
Ярослав Василюк, жовтень 1988 року)

* Деякі твори були опубліковані на еміграції. — Ред.

** Нам відомі намагання офіційних літераторів з СПУ домогтись публікації творів українських дисидентів, зокрема деяких творів Василя Стуса. На жаль, на Україні тим часом не все залежить від їх бажань і відваги — Ред.

Ярослав Василюк є аспірантом української літератури в Манітобському університеті. Народжений в Англії.

НА АКТУАЛЬНІ ТЕМИ

М. ДАЛЬНИЙ

ПРОЩАЮЧИСЬ ІЗ СТАРИМ РОКОМ

„З новим роком, — з новим щастям!“, каже наша народна мудрість. Проте, мені видається, що старий 1988 рік був для нашого народу в Україні і в діаспорі щасливішим і ласкавішим, аніж заповідається Новий рік. А втім, можливо, це тільки особистий рефлекс: у 1988 році я остаточно перестав бути „молодим“, з Новим роком вписали мене в реєстр 65-літніх „сеньйорів“, цебто в список людей, яким належиться заслужений чи й незаслужений відпочинок-емеритура.

1988 рік був передусім роком святкування 1000-ліття офіційного введення християнської віри в Київській Русі-Україні. І хоч в Україні, а особливо в Києві, ще не можна було відзначити цієї епохальної події як слід, проте й Москві не пощастило присвоїти її в очах світу для своїх імперіальних цілей. Перешкодила цьому колосальна, жертвонаїцька спрямована праця великої української діаспори, яка сотнями маніфестацій, концертів, панелів, наукових конференцій і спеціальними проектами переконала світову опінію, що хрещення Київської Русі — це було передусім таки хрещення України, а не Росії.

Про цей ювілей „Нові Дні“ писали чимало, але через свій невеликий формат (хоч і збільшений з 32 до 40 сторінок!), не мали змоги помістити багатьох диплісів про святкування ювілею, напр., в Бавнд Брукі, Римі, Ченстохові, Равенні, Торонто, Гамільтоні, Нью-Йорку, Вашингтоні і в десятках інших міст. Про ці святкування, зрештою, широко звітували наші тижневі газети і це не завдання журналу. Цікаві й ще ніде не друковані статті-доповіді на цю тему ми зможемо друкувати і в неювілейному році, якщо автори їх нам пришлють.

Тісно пов’язана з 1000-літтям і з „перебудовними процесами“ була і залишилася справа легалізації Української Католицької Церкви і Української Православної Церкви в СРСР. Маємо замало даних, щоб інформувати читачів про цю болючу справу. Одне ясне: центральна московська влада, чи навіть послушна їй влада в Києві, не зможе легалізувати Українську Католицьку Церкву в СРСР поки не легалізує Українську Православну Церкву. Очевидно, доки існує Радянський Союз, обидві наші Церкви і після такої легалізації підлягатимуть більше Москві, ніж Києву чи й Ватиканові. Про наслідки такої легалізації для української діаспори воліємо тим часом не вгадувати... А тим самим і справу патріярхату чи патріярхатів українських Церков відкладаємо й далі до часу вільного самовідінання українського народу.

Минулий рік був ласкавий для українського народу ще й тим, що нарешті докотив бодай до свідоміших і сміливіших його прошарків хвилю горба-

PALADIN INSURANCE LTD

Тел. 239-7392

Павло Колодій

Insurance Broker

Забезпечуємо: доми, апартаменти, котеджі, автомобілі, торгові підприємства, каліцтво, життя! Також групова асекурація!

3005 Bloor St. West
Etobicoke, Ontario M8X 1C3

(Bloor at Royal York Road)

Homeowners
Tenants
Commercial
Automobile
Life
Disability

КРЕДИТОВА СПІЛКА

,,БУДУЧНІСТЬ“

Щадіть, позичайте та полагоджуйте
всі свої фінансові потреби в
Кредитовій Спілці „Будучність“

140 Bathurst Street, Toronto, 363-1326
2253 Bloor Street West, Toronto, 763-6883
4196 Dixie Road, Mississauga, 238-1273
221 Milner Avenue, Scarborough, 299-7291

ВІДВІДАЙТЕ НАС —
РАДО ВАС ОБСЛУЖИМО!

ARKA LIMITED

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ

Книжки, журнали, часописи, шкільне та бюрове
приладдя, різьба, вишивки, нитки, панама, образи,
вишивані блузки, кераміка, платівки та касети,
друкарські машинки, обручки й заручинові перстені,
різдвяні та великовічні прибори, великий вибір
дарунків.

575 Queen St. West, Toronto, Ont.
Tel: (416) 366-7061 Canada M5V 2B6

човської демократизації і „гласності“. Її виявів друкувалось на сторінках „Нових Днів“ чимало. Все ж таки, не бракує серед нас журналістів і „батьків народу“, які, мов ті папуги продовжують повторятися: „В ССР нічого не змінилося, не міняється і змінитись не може. Тому з репрезентантами советського режиму ми не говоримо, бо ж ми з ворогом у стані війни, поки Україна не здобуде повної суверенности і самостійності“. Можна б зrozуміти і таку позицію, якщо б ці самі люди, навіть серед найвищих ешельонів Українського Визвольного Фронту, в той же час не просили в репрезентантів советського режиму віз на поїздку в Україну, не їхали туди, а тим самим „не розмовляли з ворогом“, і не приймали своїх рідних — часто високих партійних „репрезентантів советського режиму“ — у себе дома, в Канаді чи США. Чи, може, вони при цьому розмовляли не словами, лише мімікою? Будьте послідовні, панове. І — чесні. І не баламутьте своїх „підвладних“. „Нові Дні“ були є за свободу і сувереність українського народу та його вільно вибраного уряду, але „в стані війни з ворогом“ не претендують бути їй здійснення українських своїх вимог домагаються нині не воєнними засобами.

„Нові Дні“ завжди обстоювали потребу діялогу між представниками сучасної України і діаспори, висловлювались за потребою культурного і не тільки культурного обміну. В цьому ми таки були чесні з собою і з читачами.

Мабуть, ніщо краще не свідчить про значні зміни в Україні як створення й діяльність Української Гельсінської Спілки, про яку пише вся українська національна преса за кордоном. Я поділяю її принципи і мету, але вважаю, що гострий конфронтативний тон писань більшості провідників Спілки не помагає, а шкодить у здійсненні тієї мети! Прийміні на нинішньому етапі. А втім, дай Боже, щоб я помилився у цьому.

Не скоро забудеться й те, що 1988 рік був роком П'ятого Світового Конгресу Вільних Українців. Зокрема не забудуть ніколи цього ті, що мали нараду приймати участь у ньому. Про Конгрес у нашій пресі вже написано дуже багато і поки вийде це число „Нових Днів“, то газети напишуть ще більше. Тому я дозволю собі тут зачитувати лише кілька вражень кореспондента „Свободи“, пані Ольги Кузьмович (за 10-е грудня м.р.): „....обидва СКВУ відбувалися у тому самому розкішному готелі, де повні простору та віддалі вестибюлі, залі, коридори, давали тепер, як і перед п'ятьма роками, нараду „губитися“, а передусім шукати постійно, де що відбувається та як туди дістатися. Навіть, як всісти було до вінди не „там де треба“, важко було знайти свою кімнату, в якій дослівно вдавалося перебувати лише від пізньої ночі до раннього ранку (\$180.00 за одну ніч! — М.Д.)... Шукаючи постійно за чимсь, або за кимсь, делегати принаймні частинно перебували не на залі нарад і не у своїх кімнатах, а на коридорах і у вестибюлях... (Кількість делегатів на Конгрес „Народна Воля“ подає — 563, „Українські вісти“ — 553, „Український Голос“ —

476 — М.Д.)... почесні столи при всіх можливих на-
годах — на пленумі, комісіях, полуденках, бенкеті
і т.п. цим разом були куди довші, як у минулому, і
треба було добре поспішати, записуючи всіх, хто
там сидів і не поминути „борони Боже“ ні одного
прізвища, щоб не було спростувань і образ...“

Подібні враження про місце конгресу автор цих рядків висловив після четвертого СКВУ й попереджував, що на черговому Конгресі більшість делегатів будуть на п'ять років старші, тож краще за-
здалегіть пошукати не такого „престижного“, але вигіднішого місця. Та ба — якщо б то наші провід-
никиуважніше читали українську пресу й не вва-
жали себе непомильними...

А втім, моя увага на цьому конгресі була звер-
нута на інші справи: якщо на попередньому Кон-
гресі не дали не тільки мандату, але й слова не
дали таким представникам сучасної України як
Леонід Плющ чи ген. Петро Григоренко, то на
цьому Конгресі домінували таки нинішня Україна в
особах її представників, таких як Микола Руденко,
Надія Світлична, Н. Караванська, Оксана Мешко,
П. Рубан, Леонід Плющ, о. Василь Романюк і інші.
А привітання з України, від Координаційної Ради
Української Гельсінської Спілки і зокрема від Єв-
гена Сверстюка, мабуть, врятували Конгрес від
дуже близького провалу. І хоч Сверстюкове приві-
тання вже було друковане майже в усіх наших газе-
тах, я дозволю собі надрукувати його нижче і в
„Нових Днях“, надіюсь, що всі читачі прочита-
ють його ще раз, не минаючи „ані титли, Ніже тії
коми“ бо побіч Шевченкового „І мертвим, і живим,
і ненародженим землякам моїм...“ — це найсильніше
Посланіє, яке мені доводилось будьколи прочитати.

Можливо, що до перебігу 5-го Конгресу і про-
блем СКВУ я ще повернусь детальніше іншим ра-
зом, а тут — приймаючи тезу передової „Свободи“
з 10-го грудня, що „бездискусійним для всіх завдан-
ням проводу СКВУ є близьке відношення до подій
в Україні і всеціла допомога нашим братам і се-
страм на батьківщині у їхніх змаганнях за мову, ві-
ру, культуру і самобутність“ — напрошується
тільки кардинальне питання: як можна таку допо-
могу здійснювати, коли СКВУ мав би продовжу-
вати бути „в стані війни“ й не говорити з тими, від
кого дозвіл на таку допомогу нині залежить? Ані
понад 40 прочитаних на Конгресі доповідей, ані
дискусії (якщо так можна назвати те, що ми чули
на сесіях та й на комісіях), ані добре взагалі цим разом
результату не дають, на жаль, новообрannому проводові СКВУ на чолі з п. Юрієм Шимком відповіді на це важливе питання.

А ця відповідь чайже повинна бути ясна: „війну“
за деколонізацію СРСР може вести Державний Центр УНР, УГВРада, Державне правління Виз-
вольного Фронту, КУППО, Союз Гетьманців чи інші політичні формaciї (якщо вважають що ще не час на перемир'я, хоча б для того, щоб дати своїм „арміям“ змогу трохи відпочити і реорганізуватись). СКВУ не політична, а громадсько-допомо-
гова формація, яка повинна допомагати народові

АНДРІЙ ЛАТИШКО

ДОПОМОЖЕ КУПИТИ
або ПРОДАТИ

апартаменти, будинки,
бізнеси, котеджі і фарми

— Безкоштовна оцінка
вашого дому.

Прошу телефонувати:

236-2666 — бюро
620-4953 — дім

R. CHOLKAN & Co. Ltd, Realtor
5302 Dundas St. W., Toronto, Ont., M9B 1B2.

ПЕТРО НАУМЧУК досвідчений представник фірми

Тел:
236-1011

3200 BLOOR ST. WEST at ISLINGTON SUBWAY
ГАМБЕРВЮ — ТОРОНТО

продажає Вам нове або вживане авто,
полагодить позику, гарантію тощо.

З Петром Наумчуком можна порозумітися
українською мовою, Увечорі телефонуйте: 251-7525

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та інші печива випікає

Українська пекарня

THE FUTURE BAKERY

власниками якої є Родина Вжесневських

— можна набути також ріжні українські
страви у нашій каварні

відкрито 7 днів у тижні!

735 Queen St. W., Toronto, Ont.
Tel. 368-4235

навіть під час війни і, якщо треба, то й „говорити з ворогом“ так, як це робить Червоний Хрест. Жи-
дівський Світовий Конгрес захищає права своїх од-

нноплемінників в СРСР не зважаючи на те, що між Ізраїлем і Радянським Союзом розірвані дипломатичні та інші стосунки. Подібно поступає Польща в відношенні до польського народу й комуністичного уряду в Польщі. Чи відважиться на подібний крок новий провід СКВУ? Сумніваємося. Але та-кої відваги (в рамках свого неідеального статуту) і успіхів ми йому щиро бажаємо...

Все ж таки, наш схематичний огляд плюсів старого року був би необ'єктивний, якщо б ми не загадали й про прикрай для українців присуд ізраїльського суду в справі Івана Дем'янюка. Ми не читали тексту вироку, але адвокати твердять, що там понад триста разів згадується чи звинувачується Україну і українців, зокрема як нацистських колаборантів. Якщо це правда, то СКВУ й інкорпоровані українські організації повинні негайно внести апеляцію до відповідних вищих судових інстанцій за очевидний наклеп на українську націю. Бо ж сторожа нацистських концентраційних таборів хоч частково рекрутувалась і з полонених Червоної армії не лише української національності, але ж — рекрутував їх не український уряд, ані жодна українська організація, ані навіть якийсь українець офіцер-одиночка. Ця сторожа, скільки нам відомо, не носила жодних українських уніформ, ані відзнак, українською вона не звалась, командували нею не українці й по-українськи вона навіть не розмовляла.

Тож невже велика, сильна, багата й патріотична українська діаспора не знайде способу успішно оборонити добре ім'я українського народу, який у боротьбі з нацизмом поніс мільйони жертв, коли цього не роблять сучасні київські гавлятери і московські прислужники, типу Щербицького? І чи не буде сором усім нам, що жертвами цієї змови впали поки що самі ізраїльтяни — загадково загиблий суддя — адвокат Дов Ейтан і поранений оборонець І. Дем'янюка адвокат — Й. Шефтель? А ми — „дивились і мовчали, і мовчки чухали чуби“...

Тож, з Новим роком, дорогі читачі!

ЗГОРІВ МУЗЕЙ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

На жаль, далеко не вся українська „вільна“ преса повідомила, що ще в ніч з 15-го на 16 вересня м.р. в Палермо (біля Торонто) згорів дощенту музею Т.Г. Шевченка і всі дорогоцінні експонати в ньому.

Музей був споруджений в основному „прогресивним“ українцями й утримувався прибутками з імпрез та добровільними датками. Його відвідували численні делегації з Канади, України та з інших країн.

Підпал культурної установи — це однаковий злочин, незалежно від того, хто, де і з яких міркувань його поповнив. Рада директорів Фундації музею і меморіального парку ім. Шевченка вирішила відновити музей і звернулася до українців у Канаді і в Україні з закликом допомогти фінансово в цій справі, як також експонатами. Відгук на цей заклик виявився досить успішний (зокрема в Україні) і є надія, що до відзначення 100-ліття українського поселення в Канаді музей ім. Шевченка буде відкритий у новому будинку.

Євген СВЕРСТЮК

ПРИВІТАННЯ СВІТОВОМУ КОНГРЕСОВІ УКРАЇНЦІВ

Уклін Вам, українська громадо!

Українці в світі — це звучить щемно, як біблійно-суворі рядки Лесі Українки. „Розбий, розвій нас геть по цілім світі — тоді либо жура по ріднім краї навчить нас, як і де його шукати“. А тимчасом в ХХ столітті розсіяння стало для нас реальністю. Як сам був за Уралом і в Східному Сибіру, були зі мною теж краяни, а навколо чужина будила тугу і навівала ідеалізацію у спогад рідного гнізда. І квилів Шевченків пророчий зойк: „України далекої, може, вже немає“. Була у спогаді й трута словами Василя Стуса: „Як нестерпна рідна чужина“.

Поняття рідного краю — це категорія душі нашої і форма нашого самоусвідомлення на землі. Коли ми шукаємо себе, сенсу життя і своєї суті, то знаходимо на карті світу і в історії світу передусім свій народ, свою мову і пісню, свою культуру, яку маємо і далі культивувати, якщо у нас є вага і снага духовна. За тією суворою правдою стоїть азбука нашої духовної генеалогії: „перебувайте в Мені, а Я в вас. Як та вітка не може вродити сама з себе, коли не позостанеться на виноградині, так і ви, як в Мені перебувати не будете“. Ці великі слова з Євангелії від Іоанна стосуються небесної вітчизни. Але стосуються вони й земної нашої батьківщини, бо хіба не переконалися в тому люди, викорінені, відчужені від своєї культури, від свого коріння, люди, що при силі зачахли, бо стали нікому не потрібні?

„Коли хто не буде перебувати в Мені, той буде відкинений геть, як галузка, і всохне“ (Від Іоанна, 15-6). Коли ми в руслі своєї ріки ідентифікуємо себе зі своєю сутністю, тоді можемо настроїтись на позитивну хвилю праці на людській ниві і нести мир в душі та випромінювати його навколо себе і бути у згоді з собою. Є щось глибинне, щось первинне і містичне в позитивному самоусвідомленні народу як цілості, що забезпечує гідність кожної особи золотим фондом наших історичних надбань, наших страждань, нашої історичної борні за право жити і з ясним лицем бути собою під небом Господнім. Може, ми найкраще відчуваємо його в голосі Ніни Матвієнко:

„Ой роду наш красний,
роду наш прекрасний,
Не цураймося, признаваймося —
небагато нас є“.

Нас більше, ніж ми думаємо, але суть у тому, що ми є і будемо, що ми співаємо, сміємось, і плачемо в смутку й радості, що в нашій глибині є закопаний скарб великої гідності, що ми є щось більше за нашу злідennу видимість. Тільки у високих постатах, у зоряні хвилини зблискують грани того величного скарбу, засипаного, захованого від нас самих і світу.

В цьому велика драма нашої історії, і кожна постать несе цю живу драму в собі. В цьому і приваблива її сила, що будить в кожному поколінні високий ідеалізм. Картаючи себе за всі каліцтва й вади, мусимо дякувати Богові за розвинене почуття рідні в нашему народі, за глибоко вкорінене почуття національного болю, за прагнення святині, що живити молоді покоління духом ідеалізму і дає несподівані сходи там, де наче й не сіялось...

Насправді — сіялось. Силою історичних умов за постійного національного гніту ми, українці, стаємо потасмними сівачами. Хотілося б побачити пам'ятник таємному сівачеві — безіменному, загубленому в бездоріжжях, упертому чоловікові, що догоряючи в безвісті, передає юним іскру найсвятішої любові, офірності і віри в наш скарб. Він втілює прагнення відновити перервану естафету, прагнення відживити приглушену волю до життя, по суті, прагнення реабілітувати сам знецінений божественний дар життя.

Сівач натрапляє на сиротливу людину, яка вважалась і почувалась нікому не потрібною у світі відчуження, де кожен сам по собі і нікому нікого не треба. І тут, у пануючій ночі — тайство: запалюється маленький вогник, в якому тріпче одвічне прагнення людини до світла. Чи маємо ідеалізувати наш скарб? Це святыня, що будить, зобов'язує і дає душі відчуття центру, дає силу й терпіння в розхитаному світі, що від втрати рівноваги схиляється в безодню відчаю. Так, маємо животворити душою наш скарб, перетворити його у вівтар, куди приносять в офіру всі сили душі найкращих літ. На битих шляхах історії, може, це найбільше в нашему житті — щедро приносити дар і складати на вівтар.

За Богом молитва і за рідним краєм офіра не пропаде. Скільки їх безслідно кинули своє життя на чужих барикадах за хвилинний міраж! А скільки розміняло життя за дзвінку монету! Найважчою нині проблемою по обидві сторони океану, либонь, є проблема людини, здатної нести тягар обов'язку, а отже, і зберігати вагу. Гетівське „гомункулюс“ з „Фауста“ перестає бути загадковим образом. Нині вже косяками плавають у житейському морі такі собі обтічні стандартизовані люди з колби, без пам'яті про Бога батьків, жаль батьків, мову батьків. Проходять — і зникають. Без страждань, без драм.

На Україні ми болісно відчуваємо тиху трагедію спихання в безодню невідомості, бо ми — перший полігон жорстоких експериментів сталінсько-брежнєвської системи в країні, яка себе називає першопрохідником у перетворенні світу на засадах матеріалізму. Свище маховик уніфікації облич, русифікації народів, безгосподарної метушні, авралів і план за будь-яку ціну. Тут не до етики, не до моралі. Люди знесилені. Ми весь час на дорозі збочень від ідеалу істини, добра, краси.

Оглядаючись, приходимо до пам'яті і згадуємо — важкий гріх самозневаги. Цілі десятиліття ми читали плакті антиукраїнські сміховинки про інтелігенцію в еміграції. Правда, ми брали з тієї каламуті хоч якусь інформацію. По-друге, ми брали

ЯКЩО ЖИВЕТЕ У ВІННІПЕГУ І МАСТЕ ФІНАНСОВІ КЛОПОТИ

- при купівлі або naprawі авта,
- при купівлі нових меблів,
- при консолідації всіх боргів,
- при купівлі або перебудові дому, —

РАДИМО ВІДВІДАТИ КРЕДИТОВУ КООПЕРАТИВУ ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ

Вона радо допоможе Вам усі ці клопоти усунути!

NORTH WINNIPEG CREDIT UNION LTD.

544 Selkirk Avenue
Winnipeg, Manitoba R2W 1Y9
Telephone: 589-8808

OVER
30
YEARS OF
SERVICE

ПОНАД
30
РОКІВ
ПОСЛУГ

КУПНЯ, ПРОДАЖ та ОЦІНКИ РЕАЛЬНОСТЕЙ
R. CHOLKAN & CO. LTD., REALTOR

Real estate — Appraisals

ЦЕНТРАЛЬНЕ БЮРО:

527 Bloor St. W., Toronto, Ont., M5S 1Y5 (416) 532-4404

OTHER BRANCHES:

2336 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6S 1P3 763-5555

5302 Dundas St. W., Etobicoke, Ont., M1B 1B2 236-2666

Main St., Port Sydney, Ont., POB 1L0 (705) 385-2983

COMPLETE CATERING SERVICE.

Banquet Facilities (up to 500 persons)

UKRAINIAN CARAVAN
Restaurant Cabaret

5245 Dundas St. W. (at Kipling) • 231-7447

ISLINGTON, ONTARIO M9B 1A6

- ГОТУЄМО Й ДОСТАВЛЯЄМО РІЗНІ СМАЧНІ СТРАВИ НА ВЕСИЛЛЯ, ХРЕСТИНИ, ЗАВАВИ, ПОМИНКИ І НА ІНШІ ПРИЙНЯТТЯ;
- ПОВНА КУХОННА ОБСЛУГА;

урок, як не можна опускатись до неповаги людини, а отже, самого себе. І до неповаги того спільногого, що має бути вище за нас. Настала пора — рідні наші поза межами України, передати вам нашу по-дяку, за те, що ви є, за те, що поміж чужими народами бороните честь українського імені своєю працею і людською вартістю, за те, що вас не покидає рятівний національний біль і тривога, за те, що свято бережете пам'ять, духовні цінності, реліквії батьківщини. За видані книги і за збережений рівень культури і, зокрема, також за збережені форми нашого правопису. Живі й нині вже неживі українські в'язні сумління вдячні вам за те, що ви словом, ділом і в помислах напоїли спраглого і від-відали його у в'язниці. Хай же надалі єднає нас праця на ниві народній, хай єднає нас любов — творча і винахідлива. І послання Шевченкове хай ззвучить нам щодня:

„І оживе добра слава — слава України.
І світ ясний, невечірний тихо засіє.
Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю“.

ВІД ЛИСТОПАДОВИХ СВЯТКУВАНЬ ДО ДІЛА

Українська преса на Заході вже широко й захоплено писала про перші під радянською владою Листопадові святкування у Львові на Янівському цвинтарі, де поховані воїни Української Галицької Армії, які полягли в боротьбі з польськими шовіністами за Львів у листопаді 1918 року. Їхні могилки з цементовими хрестами, тризубами і відповідними написами, по-варварському знищили комсомольські вандали ще в 40-50-их роках. Серед сумної пустелі з порозбиваними хрестами і поваленими деревами якимсь чудом залишилися ненарушеними тільки могили і пам'ятники комендантству УГА генералові Миронові Тарнавському і голові уряду Західної Області УНР Константію Левицькому.

В листопаді м.р. львівська радянська влада дозволила тисячам народу зібратися на цвінтарі, щоб відзначити 70-річчя створення ЗОУНР та вшанувати тих, що віддали своє молоде життя за волю України. Це лише перший крок наближення влади до народу. Другим кроком мусіла б бути постанова про негайну реставрацію знищених пам'ятників, щоб цим змити одну з найбільших плям варварства і ганьби 20-го століття. Фонди для такої реставрації напевно знайдуться якщо не в Україні, то на еміграції.

КРЕДИТОВА СПЛІКА
при Церкві Св. Покрови (Торонто)
дає позики і платить високі відсотки
від ощадностивих вкладів.

Тел.: 537-2163 **Ділові години:**
Понеділок, вівторок, четвер: 9.30 — 5.30
п'ятниця — 9.30 — 7.30 субота — 10.00 — 1.00

St. Mary's (Toronto) Credit Union LTD
832 Bloor St. West (near Shaw St.),
Toronto, Ont. M6G 1M2

НА ТЕМИ КУЛЬТУРИ Й МИСТЕЦТВА

Юрій СОЛОВІЙ

В ШУКАННІ ЄВШАН-ЗІЛЛЯ

(До тем Івана Дзюби)

У вересневому числі (1988 р.) журнал „Сучасність“ передрукував з української радянської газети „Культура і життя“ есей Івана Дзюби „Чи усвідомлюємо національну культуру як цілісність?“ Два паралельні відгуки — Омеляна Прицака (історик, професор Гарвардського університету) і Юрія Луцького (дослідник літератури, професор-емерит Торонтського університету) — мали, нав’язуючи до порушених Дзюбою питань, започаткувати сподівану і бажану редакцією дискусію з цього боку океану. Дискутанти одначе обійшли поставлені Дзюбою складні питання кількома узагальненнями (про це в додатку) і зайвиими компліментами.

Іван Дзюба є одним з публіцистів на Україні, які змагаються за право буття і вияву українського народу. Його аргументи мають один знаменник: патріотизм, що — взявшись до уваги нашу ситуацію — утруднює дискусію саме з цих очевидних причин, які сильно зневажують або перечулюють і відповідно настроють нашого читача. Все ж таки, думки Дзюби слід критично обговорити з різних позицій, — хочби з солідарності з автором стосовно актуальності ним порушених питань, насвітлюючи їх іншими рефлекторами.

* * *

Промені трактату Дзюби (що форму він часто застосовує) сягають до різних об'єктів питань культури, але променіючим центром його трактату є **мова**, з її вершинним виявом у літературі, яка домінує, організує і стимулює всі прояви культури. Такий підхід і пояснення „механікі“ творчих процесів більш відносяться до періодів класицизму чи романтизму, ніж „механікі“ сучасних творчих процесів, де переважає взаємодіяння всіх творчих ланок рівноправно: паралелі, перехрещення, „переклади“ творів з одної техніки на іншу техніку і матеріял (наявні приклади — „переклади“ Віри Вовк скульптур М. Дзиндрі в книжці „Святий гай“ і моїх образів у книжках „Триптих“ і „Карнавал“).

Було, чи не було „на початку слово“ — незалежно від намагань Дзюби щось в цьому плані доказати — не є тут суттєвим питанням (на початку були, мабуть, лише звуки і жести). Мова є одначе культурним досягненням, і нищення її є злочином взагалі! Але що мовний фактор, якому Дзюба приписує домінантний формат у процесах культури, не є аж таких вимірів, це бачимо з досвіду культур обидвох Америк та Австралії, які творять самобутні культури без власного мовного чинника. Також годі відмовити Ірляндії (Джойс, Беккет) і жидам (Кафка і ін.) першорядні позиції в модерній світовій літературі.

Есей Дзюби читається нелегко. Він переплітає різні теми і проблеми, обминаючи техніку тематично окреслених розділів, кидаючи читача з вершин культурної

проблематики на цементоване дно псевдокультури. Плуг, щіп, борона — теж знаки культури, але коли мова про, скажімо, Моцарта, Рафаеля, Шевченка, то це мова про дуже складну, неутилітарну духовність і культуру.

На думку Дзюби, рок-музика врятує нашу молодь від відчуження. Може. Але чи це не інша тема? Зрештою, навіть коли б уважати рок-музику якимось хоч би периферійним культурним феноменом, відгородження її від музики Людкевича, Сильвестрова, Скорика і ін. обов'язкове.

На Заході концерти-фестивалі рок-музик є своєрідною пошестю, з симптомами „повстання мас“ і оргії: наркотики, приголомшування постійним сильним одноманітним ритмом і фортісім засобами апаратів-голосників (фахівці побоюються, що ця генерація оглухне скоріше ніж для цього наспін нормальний час), еротичний чад виключно молодої публіки — все це вінчається частими смертельними випадками. Тут музика є другорядним фактором; першорядним є текст з закликами і підбадьорюваннями до самогубства, з підгострюванням апетитів до еротики і наркотиків, з натяками до соціального бунту.

Це світ і програма т. зв. твердого року; м'який рок — музично лагідніший, з погіднішою лірикою-текстами. Котрий тип рок-у автор есея хоче впровадити на Україну? Мабуть, м'який, бо українці мають нахил до „золотої середини“; це яскраво помітне в мистецтві, де наш модернізм — просто ляля: сахаринково пересолоджений, гігієнічний, випраний з емоцій і пристрастей, до нудоти порожненький, щоб нічим стін (малярство) чи городу (скульптура) „не забруднити“...

Пишеться це з надією, що ці інформації про західний рок дійуть до автора Дзюби, бо з його тексту годі довідатись, чи він усвідомлює повну картину наслідків цього радше соціального, ніж музичного, феномену (може, український рок бандурами і тамбуринаами заступить електричні інструменти з повним арсеналом ударних, а не-голоси і чверть-голоси заступить нашими славними басами і баритонами?).

Молодь — наше майбутнє: поважна справа, але це окрема ділянка, над чим повинні застановитись інші фахівці, (чували про Сергія Бубку — „найкращого спортсмена СРСР“? Тутешня преса інформує, що Бубка постійно протестує, коли його називають російським спортсменом, бо ж він українець, з Донбасу. Браво — бравісімо, друже Бубка!...).

Але повернемось ще раз до музики: що слухає Україна в щоденному побуті?

Дзюба зраджує розпушку: „Коли знову почуємо Лісенка „Бюті пороги“, „Іван Гус“, „Іван Підкова“, „Гамалія“? Коли знову почуємо „Кавказ“ Людкевича?.. Та й „Заповіт“ Людкевича не часто звучить“.

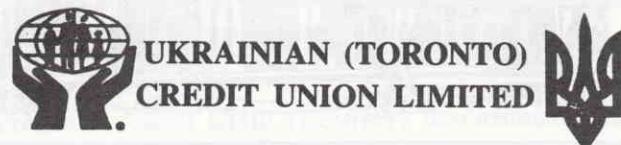
Розуміти це як сигнал, що музика цих композиторів лежить облогом не награна на платівках? Передачі по радіо, телевізії чи музика хоч би на наймодернішому грамофоні, не є тим самим, що дає слухачеві безпосередня присутність під час виконання, але хто має час чи фінанси бувати на фестивалях (напр., в Зальцбургу і Байройті) і кожноденних концертах. Зрештою, музична бібліотека настільки багата, що для заслухання її, хоч би один раз, життя людини закоротке. Взявши до уваги нашу культурну поведінку тут, і проблеми там, виходить, що читмчикуємо назад до печер („на

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПЛІКА В ТОРОНТО

НАШЕ ЗАВДАННЯ

ДОПОМАГАТИ ВАМ І ВАШІЙ РОДИНІ, НАШІЙ ГРОМАДІ
ТА ПІДДЕРЖУВАТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

Поцікавтеся всіма нашими послугами

295 College Street, Toronto	922-1402
2397 Bloor St. W., Toronto	762-6961
3635 Cawthra Rd., Mississauga	272-0468
225 The East Mall, Etobicoke	233-1254

INQUIRE ABOUT ALL OUR SERVICES

CONSULTEC LTD.
consulting engineers

4180 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada M8X 1X8
Tel. (416) 236-2426 Telex: 06-984797

Інж. ЮРІЙ А. ОХРИМ
Президент

- Консультивна інженерська фірма міжнародного засягу.
- Виконує всі фази плянування, будови і перевірки більших індустріальних проектів у Канаді, США, та в інших частинах світу.

BABY POINT LOUNGE

343 Jane St., Toronto

tel. 767-2623 або 231-6739

**ПРИЄМНЕ І ВИГІДНЕ ПРИМІЩЕННЯ НА
ВСЯКІ ОКАЗІЇ**

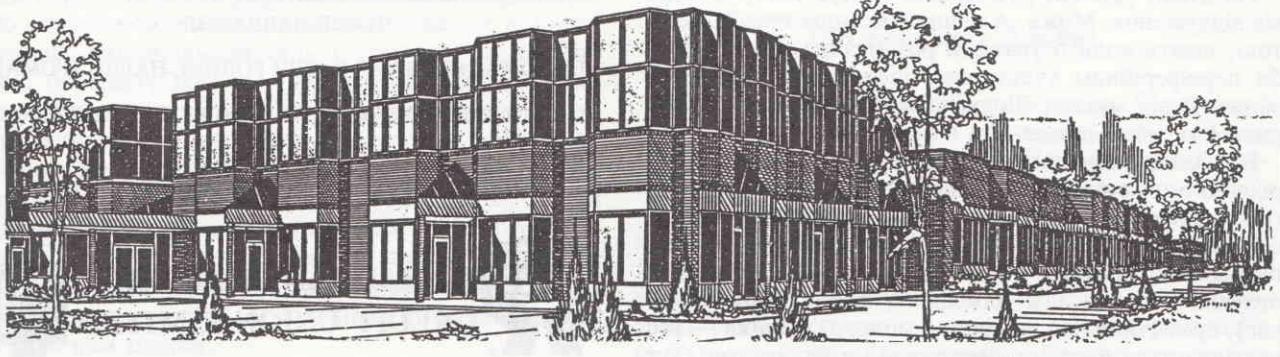
- Повна кухонна обслуга.
- Українські й інші страви,
в наших або інших залах.

**БУДЬТЕ ГОСТЕМ НА ВЛАСНОМУ СВЯТІ!
ПРО ВСЕ МИ ЗА ВАС ПОДБАЄМО!**

"PROMBANK" INVESTMENT LTD. and THE JACYK GROUP

1260 Eglinton Ave. East, Mississauga, Ontario, Canada L4W 1K8. Tel. (416) 625-2171

- Якісні індустріальні і комерційні будинки та розбудови;
- Різні умови оренди або купівлі.

щастя", — від них не надто далеко забрили); дещо розвеселив і „потішив“ фейлетон у журналі "Smithsonian" (жовтень 1988) про людство в передісторичних і сучасних печерах, які розмежовує лише... одна ніч.

Поворот у печеру

„...‘З журбою радість обнялася’. Журба та — наша давня і постійна біда: „традиція“ байдужості, лінощі так званої культурної громадськості. Не було на читаннях (коли не рахувати самих промовців) жодного київського літератора чи журналіста, жодного художника, графіка (!) чи мистецтвознавця, жодного видавничого працівника (а це ж їхня професійна справа!), жодного студента художнього інституту; не було й учителів... у чиєму Будинку відбувалася ця визначна культурна подія... I відповідні інститутці стояли геть останньої неї“.

Це відпис цитати в статті Б. Певного „Селективним оком (Сучасність, квітень 1987), взятої зі статті І. Дзюби „Нарбут... для нарбутознавців?“, „Літературна Україна“ (Київ), 25 грудня 1986.

Перед тим, у статті „Один із білих круків — КУМФ“ („Нові Дні“, квітень 1986), я відмітив: „Наши мистецькі перспективи затъмарені. Університетських педагогів і студентів, політиків і журналістів та інших інтелектуалів не часто зустрічається на мистецьких виставках, навіть тих, що щось обіцяють для інтелектуального шлунка.“

Б. Певний, обговорюючи виставку в Українському Інституті Америки („Селективним оком“, Сучасність, вересень 1986), відмітив скромну чисельно участь наших любителів мистецтва у відкритті виставки „загальновідомих мистців: Геруляк, Голубець, Климовська, Оленська-Петришин, Погребінська, Соловій“. Але традиційну „байдужість і лінощі так званої культурної громадськості“ там, на Україні, він пояснює так: „...не байдужість, а недовір’я до тривкості відлиги (горбачевської „голосності“) та боязнь репресій після неї, перешкодили киянам прийти на вечір, присвячений великому українському мистцеві“ (Сучасність, квітень 1987). Але ж перед тим він писав: „Козацькому роду немає переводу“. Гм!

Наведені цитати стосовно нашої культурної поведінки актуалізують питання: куди мандруємо?

Гортаючи сторінки монументальної (сім книг) Історії українського мистецтва (Академія Наук Української Радянської Соціалістичної Республіки, Київ, 1966-68), помічається приділення багато місяця та уваги народному мистецтву (з народною архітектурою включно), цебто категоріям творчості, які виключаються з таких видань, для них вирішальним мав бути рівень творчої свідомості т. зв. „високого мистецтва“ супроти „свідомості“ народної творчості.

Взявши до уваги наш скромний мистецький дорібок і рідкісні видання на теми мистецтва і творчості взагалі — зібрання матеріалів різних творчих категорій і рівнів напруги в одному виданні можна розуміти і виправдати. Все ж таки, мандруючи сторінками Історії українського мистецтва, вражає анонімність (відсутність „почерку“ автора), неактуальність, аматорство і стагнація творчости в нашему мистецтві минулих сторіч, у вічі кидається випадковість (відсутність творчо-інтелектуальної тягlosti і ґрунту) малюнків і скульптур, виконаних мистцями-аматорами, примітивами, які, очевидно, не були свідомі сучасних ім процесів, проблем та осягів у мистецтвах від західних границь Польщі на захід. Причини такої ситуації залежні не стільки від браку талантів, скільки від млявого зацікавлення та низького інтелектуального рівня оточуючого мистця суспільства, що вело відважніших і рішучіших мистців на еміграцію, в шуканні крашого творчого клімату. Отже, як кожна історія мистецтва, — історія українського мистецтва є не лише документом осягів нашої культури, але теж дзеркалом духовності і культурно-інтелектуальних вимог в історії нашого народу чи пак його культурної верстви. І саме ці показники — мінімальні і поверхові культурні вимоги та назагал пасивна духовність — є теж причиною нашої ранньої катастрофи, — все наше буття охоплюючими наслідками.

Додаток

Професор Пріцак твердить, що „культура... мусить творитися за наперед обдуманим цілісним (? Ю.С.) пляном“.

Коли „цілісність культури“ доброзичлива фантазія, — творення культури „за обдуманим пляном“ — це узагальнення, яке вимагає вияснення і доповнення, бо

без цього справи культури можуть опинитися на катастрофічних рейках диктатури. Стимулювати і організувати культурно-творчий клімат (музеї, галерії і творення ринку для мистецького „товару“; видавництва і бібліотеки; театри; фестивалі музики і концерти; твори образотворчого мистецтва в публічних місцях і т.п.) — це те, що можна і треба „передумано плянувати“ і реалізувати! (Тут варто пригадати план стартового проекту, за яким наші суспільні організації та установи творили б колекції творів мистців, насамперед наших, — проект, який доповнив „концерт“ голосів у пустелі!).

Застереження викликає й твердження проф. Пріцака, що потрібна „не безконечна конфронтація, а шукання компромісу згідно з візією потреб національної культури“ (цит. пр., стор. 81). В нас немає конфронтації крім донедавніх „соцреалістичних“ обмежень і парубоцьких засідок та кулаків, а компроміси саме й характеризують нашу літеплу культуру! Інші міркування шановного професора в загадному матеріалі лаконічно-доброзичливі, з даниною нашему патріотизму і з деякими влучними помітками, напр., питання філософії у нас, питання нашої селянськості.

Замітніші уваги в коментарі Ю. Луцького („Коментар до статті І. Дзюби“ у тому ж числі *Сучасності*) стосуються тверджень про неповноту нації і неповноту її культури (це поширення тези Дм. Чижевського „неповна література неповної нації“). Так оцінюючи найуспішнішу ланку в нашій культурі, поінформовані людині неможливо не засумувати над станом інших ланок у нас...

Але сигнали для оптимізму жевріють довкола нас. Амінь!

СРСР УЖЕ НЕ ЗАГЛУШУЄ ЗАХІДНИХ РАДІОПЕРЕДАЧ

Реалізуючи політику „гласності“, уряд СРСР вже раніше перестав заглушувати радіопередачі „Голосу Америки“ і Бі-Бі-Сі, а від 29 листопада м.р. припинено також заглушування передач „Радіо Свобода“ і „Вільна Европа“. Це мало б бути ще одним доказом, що Радянський Союз почав нарешті дотримуватись гельсінкських постанов про вільну виміну ідей та інформацій.

Complete
Home
Comfort!

- Автоматична, контролювана комп'ютером доставка оліви
- 24 години, 7 днів тижнево радіодиспетчерська обслуга
- Продаж і обслуга домашнього огрівального устаткування
- Обслуговуємо Торонто, Ошаву і околиці
- Все фінансуємо на догідні сплати.

SIPCO OIL LIMITED

83 Six Point Road, Toronto M8Z 2X3,
Tel: 232-2262

183 Bloor Street East, Oshawa L1H 3M3
Tel: 728-5138

Просимо також заїзджати до наших станцій SIPCO і наповнити авта бензиною.

ХТО БАЛАМУТИТЬ КОГО?

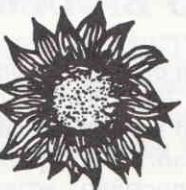
У своїй статті „Хто провадить кого?“ (Нові Дні, жовтень 1988) Юрій Соловій вігає „виміну поглядів, якщо вона втримана в шляхетному тоні з професійно-логічною аргументацією“ та зазначує потребу „постійно встрикувати нові стимулюючі ідеї“. Після цієї слушної заяви він розгортає читачам образ свого незнання справ, про які пише, та ще й із моралізаторським навчанням і картанням українського громадянства за його нібито провінційність і дешевий патріотизм. Я зараз покажу, з яких позицій Соловій підходить до мистецьких справ, зокрема, як він безцеремонно для своїх потреб перекручує написане мною.

Йдеться тут про мою статтю в березневому випуску „Сучасності“, де я, колишній голова Мистецької комісії КПШ (Комітету пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні), з'ясував справу того, чому нам не вдалося приєднати Ол. Архипенка для створення проекту того пам'ятника. Соловій, не подбавши ознайомитися з виданнями КПШ в цій статті, пише в „Нових Днях“, що моя стаття в „Сучасності“ інформує, що Комітет, створений для організації побудови пам'ятника, звернувся до нашого світового формату мистця Ол. Архипенка, замовляючи в нього проект ... в реалістичній манері, бо, як твердить С. Гординський, лише проект у такому стилі був би апробований відповідною вашингтонською комісією (...) Будь який і будь де пам'ятник роботи Архипенка мав би лише тоді глупзд і значення, коли він був би виявом і вислідом творчої візії та філософії мистця, який здобув признання світових фахівців своєю революційно-авангардною поставою в лавах чоловіх мистців з антреалістичною настанововою ...

Скільки правди в цьому писанні Соловія? Де і коли КПШ звертався до Архипенка створити пам'ятник Шевченкові, але не модерністичний? Як могли члени КПШ йти до Архипенка з такою вимогою, знаючи, що він у своїй більш як 50-літній творчості не створив **ні-одного** пам'ятника чи

arka shoes

- Великий вибір вигідного і модного взуття
- Регулярні і ширші фасони.
- Помагаємо клієнтам з відтисками та з іншими проблемами.

— ROMIKA — SALAMANDER — LA VALLE
— GALLUS — ORTHOPAEDIC SHOES
ПЕНСІОНЕРАМ 10% ЗНИЖКА

2218 BLOOR ST.W. (at Runnymede) TONY HRUBI
TORONTO, ONT. M6S 1N4 (416) 763-1851

M - C DAIRY

- ЙОГУРТ
 - ГУСЛЯНКА
 - БІЛИЙ СИР
 - СМЕТАНА
- 212 Mavety Street
TORONTO, ONTARIO
Tel: 766-6711

У СЕ СМАЧНЕ,
ДОБРОЯКІСНЕ!

**ВЕЛИКИЙ ВИБІР
НАЙНОВІШИХ ЖІНОЧИХ
МОДНИХ ОДЯГІВ**

DANYA

FASHION SHOPPE

2378 BLOOR STREET W.
TORONTO, ONT., M6S 1P4
Телефон: 766-4511

ГОВОРІМО ПО-УКРАЇНСЬКИ

Bus. 366-4433
Res. 259-4778

Louis Kallinikos & Sons Inc.

DESIGNERS AND CREATORS OF FINE FURS
RESTYLING • REMODELLING • REPAIRS
Дуже умірковані ціни

825 Queen St. W. Toronto, Ont. M6J 1G1

портрету конкретної особи в стилі іншому, як реально-класичному?!

Чому це так, це з'ясував сам Архипенко у своїй монументальній монографії „АРХИПЕНКО — 50 творчих років“, виданій англійською мовою в Нью-Йорку 1960 р., про це писали теж два автори у вступних статтях до того видання, — я і д-р Еріх Візе, директор музею модерного мистецтва в Дармштадті, Німеччина. Там показаний Архипенко в цілості своєї мистецької творчості, яка об'ємає не якийсь один стиль, а всю їх сукупність, від реально-класичного до ареалістичних. Соловій, може, й мав ту монографію в руках, але, як видно, лінъки було йому її прочитати. В результаті, він пише не про дійсні факти, а про свої уроєння. Він, наприклад, заперечує, що американський Конгрес дозволяє ставити в столиці тільки реальні статуї прославлених людей і, як приклад, наводить пам'ятник жертвам В'єтнамської кампанії. Але він не пише, що цей пам'ятник це тільки звичайний мур з тисячами імен загиблих вояків на окремих табличках. Що це має спільногого зі статуєю Шевченка, яку ухвалив той Конгрес? Навіщо баламутити читача таким недоречним порівнянням? У згаданій монографії, що має майже 300 ілюстрацій, Архипенко сам посортував свої твори за їх стилями і там є й розділ про портрети конкретних осіб, а саме:

6 голів чи погрудь його померлої 1957 р. дружини Анджеліки, з яких одне він умонтував у пам'ятник на її гробі, в якому згодом, 1964 р., поховано теж і його; далі в монографії йдуть портрети таких осіб: пані Каменев (1909), держ. секретар Шарл Івенс Гюз (1923), Місс Мері Айнштейн (1923), д-р Віхерт (1922), Торnton Вайдлер (1925), Тарас Шевченко (1933, пам'ятник у Клівленді), диригенти Віллен Менгельберг (1925) і Вільгельм Фуртвенглер (1927). До портретів, які не зreprодуковані у виданні, належать: Шевченко-пророк (1933, на засланні, з бородою); погруддя Івана Франка (парк у Клівленді); погруддя Шевченка на „Союзівці“ в Кергонксоні; окрема голова Шевченка з серії бронз, виданої заходами ред. Луки Мишуги в пол. 1950 рр.; портрет Л. Мишуги на його надгробнику; портрет Вол. Джуса, засновника Українського Інституту Америки в Нью-Йорку. Це найважливіші скульптурні портрети роботи Архипенка, всі витримані в реальному стилі, відповідно до потреби поєднаному з натурализмом, експресіонізмом чи символізмом.

Справа того, чому Архипенко не став автором пам'ятника Шевченкові, не має нічого спільногого зі стилями мистецтва. Просто, Архипенко вимагав, щоб з ним підписати наперед умову на пам'ятник і відмовлявся дати перед тим будь-який проект. Тим часом, Конгрес вимагав від КПШ перед остаточним дозволом на поставлення пам'ятника доставити йому точний його проект для апробати Конгресовою комісією мистецтва і Державною комісією плянування столиці (Закон 86-749). Існує загальна думка, що відмова проекту Архипенком була ідеєю не його, а його молодої другої дружини,

не-українки, яка фактично перебрала в свої руки всі бізнесові справи мистця, що був тоді в зеніті своїх мистецьких і матеріальних успіхів. Підписувати з Архипенком контракт на твір, вигляду якого ніхто не знав, відрадили КПШ правні дорадники, які брали до уваги теж поважний вік мистця (75 років), який мав уже неполадки з серцем. Архипенко й справді помер 4 місяці до відкриття пам'ятника у Вашингтоні.

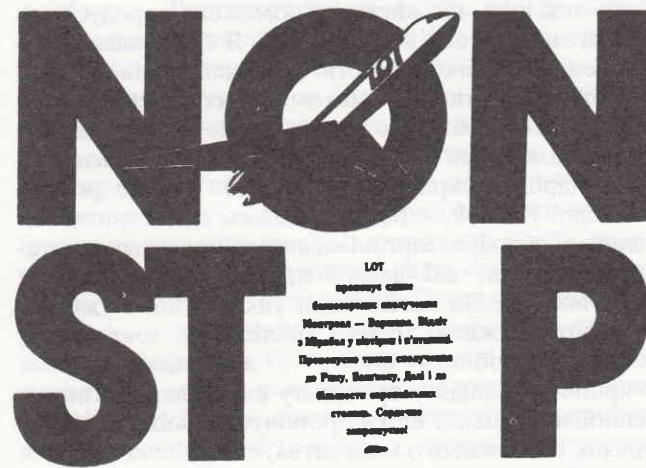
Пам'ятник Шевченкові у Вашингтоні виконав остаточно скульптор Леонід Молодожанин з Вінниці, сьогодні один з передових мистців Канади, яку він разом з Україною репрезентує тепер своїми творами у музеях Ватикану. Він майстерно зобразив поета в молодому віці, з часу написання „Кавказу“ і „Заповіту“, де поет сам один став на бій з московським імперіяльним колосом. Цей образ поета був прихильно прийнятий українським загалом, він теж зовсім відповідає ухвалі американського Конгресу, що статуя має зображувати „Тараса Шевченка, поета-лавреата України, безсмертного борця за свободу, який боровся проти імперіяльстичної і колоніяльної окупації його рідної країни“. Але Соловій пише, що це все був зайвий вияв українського патріотизму і накладає на українське громадянство ярлик провінціялізму...

Тож Соловій непотрібно написав свою статтю, не подбавши перед тим познайомитися з фактами.*

X

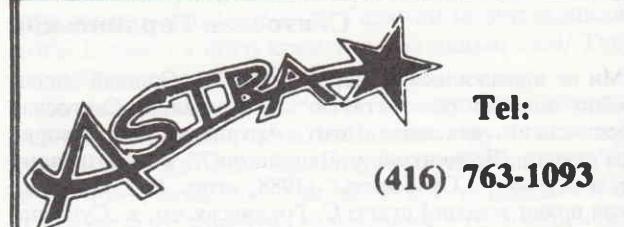
У другій частині своєї статті Соловій не втерпів, щоб знову не зчіпitiся зі мною. Влітку 1987 р. Українська Канадська Мистецька Фундація в Торонто (КУМФ) влаштувала особливу виставку з творів українських мистців, визичених з приватних колекцій наших громадян у Торонто, до яких я, як куратор тієї виставки, додав кілька творів зі збірки Українського Інституту в Нью-Йорку і моєї власної. Сенсацією виставки була приявність на ній понад 30 творів мистців з сучасної України, між ними твори А. Петрицького, О. Заливахи, Ф. Гуменюка, В. Лопати й ін.

На виставці були теж першорядні твори таких гросмайстрів українського мистецтва як О. Архипенко, О. Новаківський, О. Грищенко, М. Андрієнко, П. Ковжун, М. Бутович, М. Азовський, О. Сорохтей, В. Хмельюк, Г. Мазепа, Я. Гніздовський, Л. Молодожанин та чимало молодших сучасників. Були на виставці й приємні льокальні несподіванки, як монументальний, складений з 8 картин і майже 8 метрів довгий образ торонтської мальорки Софії Лади п.н. „Мандрівка сонця“. Досконально композиційно й кольористично, цей образ міг би репрезентувати українське мистецтво в будь якому престижному музеї. Але Соловій уважає, що та виставка „рябіла експонатами низького рівня“. Про причину його критичного погляду можна довідатися на другій сторінці тієї статті, де Соловій добродушно, але самовбивче признається, що він властиво тієї виставки — не бачив!!! Очевидно, він пробував собі уявити кольори з сірих репродукцій каталога, але фантазія не дописала...

За близчими інформаціями телефонувати
в Монреалі:
(514) 844-2674

в Торонто
(416) 364-2035

MEAT PRODUCTS LIMITED
Specialists for over thirty years

- Найкращої якості м'ясні продукти власного виробу;
- Вареники, флячки, квашена капуста та інші європейські ласощі;
- Замовлення на весілля та на інші прийняття;
- Говоримо по-українськи;
- Власник Е. Рембач до Ваших послуг.

**2238 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1N6**

Соловієві претенсії, чому виставки не доповнено іншими експонатами — дивні, мій вступ до каталога вияснює, що виставка обмежена передусім до приватних колекцій у Торонто. Я був немало „заскочений“ високою якістю тих експонатів, як теж здоровим естетичним смаком наших колекціонерів. Ми не маємо великих музеїв, бо це коштовне, але є високовартісні приватні збірки, що колись стануть ядром і окрасою тих музеїв. Те, ще робить сьогодні КУМФ, є безприкладним культурним подвигом, з добре зорганізованими показами мистецьких творів, які дають широкий образ наших творчих сил. За каталогами тих виставок уже пошукають чужинні музеї і бібліотеки, зокрема, ці каталоги роблять фурор у мистецьких колах України. Соловій у противагу виставленім творам нашої мистецької еліти пропонує у своїй статті, як зразок справжнього мистецтва, своє „Розп'яття для мільйонів“, яке, як він пише, є проекцією нової мистецької візії... в масштабах невідомих в історії людства“. Я мав змогу бачити цей твір на одній виставці, він, як твір виконаний фарбами на полотні, об'єктивно належить до мальарства, а фактично до ділянки психопатологічних аберрацій. Але писати тепер про цей твір, де образ Богочоловіка зображені рисами орангутана, не маю тут уже ні місця, ні дорогого часу. Пікассо у своїх дисфігураціях мав бодай настільки такту, щоб не заторкати релігійних тем. Коли б Соловій пішов був слідами Пікассо, ніхто не мав би будь яких претенсій до його мальарства, також ніхто не перешкоджав би йому роздувати бальоники його візії до „масштабів невідомих в історії людства“.

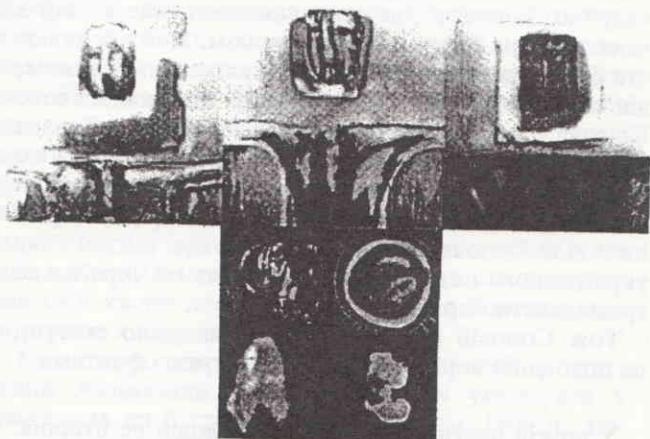
Святослав Гординський

* Ми не відважилися б твердити, що Ю. Соловій „непотрібно написав свою статтю“, бо, мовляв, Святослав Гординський вияснив „Чому Архипенко не створив пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні?“ в березневому числі журналу „Сучасність“ (1988, стор. 49-53). Чайже після появи згаданої статті С. Гординського, в „Сучасності“ з'явилось ще дві статті кол. членів Комітету Пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, і то під таким же

заголовком. У вересневому числі „Сучасності“ Андрій Пашук закінчує свою статтю таким ствердженням: „На жаль, ми дотепер ще не дістали задовільної відповіді на запитання, чому Архипенко не створив пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Але коли б більше відгуків з'явилося на цю тему, ми могли б довідатися, чому так сталося“ (стор. 54).

У третій статті на цю тему Аполінарій Осадца, між іншим, пише: „...пам'ятник Шевченкові роботи Архипенка відвідували б чужинці, щоб побачити працю Архипенка, а не Шевченка. Так як у Філадельфії відвідують Архипенкового Соломона не ради царя Соломона, а щоб побачити твір Архипенка“ („Сучасність“, жовтень 1988, стор. 64).

Тож чи не в цьому „сук“? I чи справді заживо була стаття Юрія Соловія в „Нових Днях“? — Редактор.

Ю. Соловій. Розп'яття для мільйонів.

ПІДЗЕМНИЙ ЗАПОВІДНИК

Чи могли знати одесити, які проживають у районі Другої Застави, що під їхніми ногами знаходиться величезна карстова печера. Коридори і зали печери простилися на 30-метровій глибині майже на 1300 метрів.

В одній з найбільших знайдених печер вчені університету створили підземний палеонтологічний заповідник.

- Спальні
- Ідалні
- Вітальні
- Домашні прилади
- Матраци
- Софи
- Декоративні вироби

1995 Dundas St. E. Mississauga, Ont.

(1 km W. of Hwy 427) Tel. 624-4411

Власники запрошуєть Вас відвідати найбільшу в світі українську крамницю меблів і домашнього устаткування. Приязна атмосфера. Недорогі ціни.

Володимир БІЛЯЇВ

ТОДОСЬ ОСЬМАЧКА

З Тодосем Осьмачкою я познайомився шістдесятого року у Філадельфії. Було це так. В залі будинку ЗУАДК, що стояв тоді на 7-й вулиці поблизу старого українського католицького кафедрального собору Непорочного Зачаття і Горожанського, як його ще й досі називають, клубу, регулярно відбувалися засідання і наради різних «бездомних» тоді ще організацій і громадських комітетів. За шість років життя у Філадельфії я вже знав з вигляду майже кожного активного члена нашої громади.

На одній із таких нарад я побачив незнайомого чоловіка. Нарада ще не почалася, і незнайомий сидів окремо в ряді порожніх ще стільців під стіною, так що я міг добре роздивитися на нього. Це був високий на зрості чоловік. На перший погляд, було йому яких п'ятдесяти п'ять років, отож для мене — тоді 35-річного — був він людиною майже батьківського віку. Перше, що кинулося у вічі — це обичча незнайомого. Широке відкрите чоло, коротко підстрижене, з проділям волосся, трохи посічене сивиною, під рівними темними бровами — уважно примуржені очі, ледве приплюснуті яструбиний ніс, тонкі губи, рівне підборіддя.

Вже не пригадую, що тоді обговорювали, але тому що головував на засіданні покійний доктор Володимир Галан, я припускаю, що це могло бути засідання загально-громадського комітету для відзначення якогось національного свята. Незнайомий, здавалося, уважно прислухався до виступів промовців. Сидів він рівно і якось непорушно, спершись потиличею об стіну. «Хто отой добродій? — запитав я нишком професора Петра Михайловича Шинкаря (також уже покійного) поруч з яким я сидів, і кивнув у бік незнайомого. «А хіба ви не знаєте?» — здивувався Шинкар. — «Та це ж Тодось Осьмачка! Він живе в будинку ЗУАДК, йому дали тут працю дженітора...»

«Так ось який він — Осьмачка!» — промайнуло в думці, від того моменту мені вже й на тямку не йшли виступи учасників нарад, які про щось говорили, за щось сперечалися, щось узгіднювали. Бувають у житті такі хвилини піднесення, коли описняєшся в одній кімнаті з людиною, яка довший час була об'єктом зацікавлення, а то й поклоніння, і відчуваєш, що ось — ласкова доля зводить тебе з нею. Тоді аж не вірилося, що я сиджу в одній кімнаті, на віддалі кількох кроків від поета, творами якого я зачитувався ще в сорок шостому році в таборі IPO у замку баронів фон Фрізенів, коли в мої руки потрапила його збірка поезій «Сучасникам», видана сорок третього року у Львові. Я її позичив у покійного доктора Василя Зайцева, таборового лікаря, душі культурного життя маленького

українського табору, загубленого в сільській місцевості Франконії неподалік залізничої вітки між Ансбахом і Роттенбургом на Таубе. Кілька днів я не випускав з рук збірки Тодося Осьмачки, бродив з нею алеями старовинного баронського саду, забираючися в хащі сусіднього бору і там, на глухих соняшників галявинах, далеко від людей, огорнутий гарячим духом живиці, читав-перечитував Осьмаччині вірші. Не виходив з дива від несподіваних поетових метафор, епітетів і образів, якими він зображенував такі ніби знайомі почування і речі, наповнюючи їх новим звучанням і надаючи їм інакшого вигляду. Оригінальність віршів Осьмачки водночас радувала і приголомшувала. «Скоробная книга» поета навіала сум, бо то були непевні часи — в сусідньому Ансбаху розташувалася радянська репатріаційна місія, яка шастала у супроводі американських офіцерів по всіх тaborах, вишукуючи громадян Радянського Союзу. В пам'яті оживали болючі похмурні картини недавнього жахливого минулого — перед і під час війни — і душу ятрила думка, що доведеться знову повернутися туди. Збірка «Сучасникам» загострювала такі почування, бо про мандри за океан, у вільні країни, ніхто тоді й не мріяв, крім щасливців, які мали рідню в Сполучених Штатах чи Канаді. І скарга Осьмачки ставала і моєю власною скаргою:

«Нащо ти викинув, сизохребетний степе, /Мене на трудний камінь вулиць городських,/ Нехай би я сконав на обрії у тебе/ У тінях трав первісних та густих,/ і голова моя отам, як та могила,/ Під хмарами лежала б у яру.../ Нехай би в черепі моїм гаюча сила/ Прогризла, щоб ховатися, собі діру./ Бо нині думи чорні і стожалі/ Гарячий мозок підняли в логві із dna/ і з його кров тече на дальні далі/ Туди, де кубляться грядущі времена:...»

Та не зважаючи на всю похмурність поетової «скорбної книги», вона залишала в душі незвідану морально-естетичну насолоду — усвідомлення, що живе поет, який саме так пише про ту дійсність, що її поети мого юнацтва оспіували у блюзірських і підлабузницько-шкурних одах, пеанах і панегіриках. Вірші Тодося Осьмачки викликали такий поетрійний тоді катарсис — «самоочищення» від того поетичного душевного намулу. Згодом я зрозумів, що для того, щоб вповні відчути жахіття тієї дійсності і назавжди закарбувати її в духовному літописі нашого народу саме й надавався стихійний похмурій талант Осьмачки. А тоді зустріч з його поезією, що мала, за Шевченковим окресленням, «некрайні крила», була для мене, вихідця донецьких степів, подібною до вперше в дитинстві побачених простору Озівського моря і після війни — громаддя Альп. Водночас вони зачаровували й лякали...

Врешті це легко зрозуміти, бо перші два повоєнні роки були для мене роками відкритъ й захопленъ. Те, що я читав тоді, було таким відмінним від знайомих (звичайно в рамках середньошкільної програми рідної літератури) Тичини, Рильського, Сосюри, Бажана та читаних у бібліотеці чи вдома збірках менш відомих українських і російських по-

етів, перекладених з іноземних мов. Адже все інше в роки моого юнацтва, крім дозволеного режимом, все цінне в українській літературі, було для мене, як і для моїх ровесників, «за межами заказаними». Поети української еміграції — недоступні, твори майстрів «розстріляного відродження», а серед них і чудом вцілого Осьмачки — заборонені.

Відірваний протягом двох років обставинами війни і праці від рідної книжки, я щойно тоді починав відкривати для себе новий світ української поезії, читав усе, що друкувалося на сторінках «Українських вістей», «Часу», «Української трибуни», «Арки» та деяких коротковічних літературних видань, як «Заграва» чи «Хорс». Такі відмінні і неподібні один на одного поети як Євген Маланюк і Іван Багряний, Михайло Орест і Тодось Осьмачка, Василь Барка і Леонід Мосенцз, Юрій Клен і Богдан Кравців, Святослав Гординський і Вадим Лесич, Яр Славутич і Олег Зуєвський, Юрій Косач і Леонід Полтава свідчили про багатство, оригінальність та багатогранність стилів рідної поезії. А скромні, друковані на дешевому папері кишеневого розміру збірочки наших поетів-емігрантів були куди ріднішими моєму серцю, ніж розкішні, в шкіряних, тиснених золотом, обкладинках, фоліятах баронської бібліотеки.

Під впливом творів згаданих поетів і самому кортіло пробувати пера. Однаке лише знайомство з поезією Осьмачки, спершу із збіркою «Сучасникам», а згодом з октавами «Поета», було справжнім поштовхом писати. Саме завдяки його віршам я самотужки зрозумів до тієї пори незнану мені істину, що кожний справжній поет дивиться на світ виключно власними очима, відображує життя власними образами, власними засобами мовного і мистецького багатства. В цьому секрет його оригінальності. Так довго як існуватиме цей світ, ніщо в ньому не буде до кінця вичерпно оспіване, зображене, змальоване і осмислене. Література, так як і історія, не має якоїсь остаточної мети і остаточного завершення.

Дух і плоть світу — від найпіднесенніших і найінтимніших до найниціших і найвелелюдніших почувань, від найвеличніших споруд матеріальної культури до найбуденніших речей домашнього вжитку — можуть бути зображені на новий лад. Так, між іншими, ще перед війною, читаючи збірку другорядного сибірського російського поета Вісаріона Саянова «Золотая Ольбакма», я зрозумів, що навіть страшний, ненависний нам, несходимий Сибір, що, до речі, серед мільйонів інших, поглинув у крижаних просторах і моє батька, — це також чиясь рідна, люблена батьківщина... Зустріч із творчістю Осьмачки, можливо, найвиразніше допомогла мені від самого початку моїх власних поетичних спроб зрозуміти, що світ поезії не має оклепаних тем — є лише неадекватні талантам поети. Так як і інші читачі, у творах Осьмачки віч-навіч, серце до серця, я пізнав первородний неповторний талант...

Все це миттю проймануло тоді в моїх думках і не дивно, що сидів я тоді як на шпильках, поглядаючи

на непорушного задуманого поета. Пошепки я попросив професора Шинкаря познайомити мене з Осьмачкою.

Незабаром Осьмачка підвівся і, обходячи попід стіною ряди стільців, подався до дверей. Професор Шинкар кивнув мені, і ми поспішили за Осьмачкою. Ми наздогнали його в коридорі перед самими сходами. «Годосю Степановичу» — сказав Шинкар, беручи мене за лікоть — «вибачте мені, будь-ласка, але я хочу представити вам цього молодого чоловіка. Він також пише вірші». Я відрекомендувався Осьмачці, а професор поспішив назад у залю. Якусь мить я ніякovo стояв перед Осьмачкою, не знаючи, з чого почнати розмову і чи взагалі почнати, бо вираз поетового обличчя не свідчив про те, що він був справді вітшений знайомством з кимось, що також пише вірші. Однаке, мене виручив сам Осьмачка: «Біляїв?.. Щось не пригадую собі... А ви десь друкуєтесь?» «Трохи друкуюсь» — відповів я — «під псевдонімом В. Білик». Це пояснення, самозрозуміло, нічого не пояснило, бо він моїх віршів не читав та й було їх надруковано в той час якась дещиця. А в літературних колах в Німеччині я не бував, так якось складалося мое таборове життя. «А з яких ви, земляче, країв?» «З Донбасу». «З Донбасу? Ви дивіться... Там таки й народилися?» «Авжеж — ще дід шахтарював і батько, і батькові брати, а у тридцять третьому й мамині брати — втекли з Білоцерківщини...» «О, це вже близче моїх країв. А чи давненько тут, дозвольте запитати?» «Та ось вже сьомий рік як примандрував з Австралії...» «З Австралії, кажете?» Темні брови Осьмачки скинулися вгору, а в очах вперше промайнула блискітка зацікавлення: «І де тільки лихо нашого брата не порозкідало...»

У його ставній і моложавій постаті (п'ятдесятп'ятитрічний на вигляд Осьмачка мав тоді шістдесят п'ять років) була помітна настороженість. Однаке її зовсім не відчувалося в його мові. Говорив він лагідно, так що навіть його уривчасті коротенькі запитання і репліки звучали плавно і невимушенено. Можливо це була ознака роздвоєності його вдачі, спричиненої глибокими психічними потрясеннями в казематах радянської машини терору. Довідавшись, що я вечорами вчуся в університеті і кожної п'ятниці заходжу до Горожанського

GEO. H. CREBER (від 1897 року)

208 Kingston Rd. at Woodbine

УКРАЇНСЬКА ФІРМА ПАМ'ЯТНИКІВ У ТОРОНТО

- першорядні майстри, скульптори і креслярі;
- імпортований і місцевий граніт, бронза;
- фотографії на порцеляні, нагробні написи;
- хоч замовлення виконують висококваліфіковані майстри — наші ціни найпоміркованіші!

Тел.. вдень — 691-5712 і увечорі — 762-3502

РОМАН ДЕМКІВ

клубу побачитися з колегами по будівельній праці і поговорити в товаристві за чаркою, Тодось Осьмачка запросив мене відвідати його: «Та зайдіть і до мене колись — це ж рукою подати. Після того як я впораюсь з прибиранням, я майже завжди в себе в кімнаті — отам на другому поверсі. Розповісте мені про наших людей в Австралії, а може щось і свого прочитаєте.» На тому ми й попрощалися.

Опісля я кілька разів відвідував Осьмачку в його мешканні. У темному вестибюлі я натискав на гудзика дверного дзвінка і чекав поки автоматично відчиняється двері. Осьмачка завжди стояв на верху сходів у слабо освітленому коридорі, освічуючи кишеневим ліхтариком спершу мое обличчя, а потім, коли я йшов на другий поверх, східці під моїми ногами і примовляв словами з пісні: «Ой, що ж тебе принесло, чи колесо чи весло?..»

В його просторій кімнаті дещо залишилося від колишньої елегантності старого «тавнгаузу» — триповерхової резиденції либона федерального стилю в ряді подібних будинків, що відділялися один від одного вузенькими, як іх називають, «продувами» — «брізвеями» — мармуровий камін, ліпні карнизи під стелею, масивні двері з мosaїчними клямками. Посеред кімнати стояв довгий вузький стіл з безліччю всіляких дрібних речей, потрібних охайному самітному чоловікові: гудзики, ножиці, нитки, подушечка з голками, шпильками і наперстком, праска. На цьому ж столі були також розкладені газети, журнали, папір, олівці, а до краєчку стола була прикріплена креслярська шарнірна лямпа з металевим абажуром. Коло стола стояло два металевих кухонних стільці з цератними сидженнями і спинками. В лівому, як увійти в кімнату, кутку стояло одинарне, на солдатський лад застелене ліжко, а коло нього на стіні висіло світле кабардинове пальто і фетровий капелюх. Оце, здається, було все земне багатство поета в багатошій Америці.

Незабаром я довідався, що справжній його скарб зберігався під ліжком у тому знаменитому «чамайдані», про якого колись писала в «Нових днях» Марія Кейван і з прототипом якого в поемі «Поет» Свирид Чічка покидав Київ, повертаючись до рідної оселі: «взяв чамайдан і рушив без затриму, до рідних виводів з хвостами диму.» В ньому він зберігав свої рукописи, листування і чотиритомний

словник Грінченка. З цим скарбом він не розлучався у всіх своїх мандрах по Канаді, Америці і під час останньої подорожі до Європи. Якось Осьмачка витягнув його з-під ліжка при мені. А сталося це з такої нагоди. Він попросив мене прочитати якогось моого вірша. Я прочитав йому «Зустріч», в якому є такі рядки: «Рум'янцем на твої лілейні вилиці /Лягла напою золотиста тінь.» Осьмачка, видно, не зрозумів значення слова «вилиці», бо запитав, що то за «лілейні вилиці»? Треба сказати, ще це слово зустрічаємо в Осьмаччині поемі «Поет» в одинадцятій октаві: «І журавель у дно криничне чорне/ зворушене холодним джерелом, / скрипів у вилицях заливним шворнем...» і в тридцять четвертій октаві: «І журавель на тлі небесних хартій/ у вилицях скрипіти перестав...» У цих випадках, слово вилиці означає природну або штучну розвилину, в яку на шворіні вставлено жердину криничного журавля. Коли ж я пояснив, що вилиці в моєму вірші — це опуклі частини обличчя між очима і верхньою губою, Осьмачка якось таємничо посміхнувся: «Ta ж то сквици!» і почав витягати чамайдана з-під ліжка. Знайшов там відповідний том словника і виявилось, що вилиця — не частина людського обличчя, а морди чотириногої тварини! «А тепер глянемо на сквици» — якось ніби аж проспівав Осьмачка, перелистуючи сторінки іншого тому. Однака „сквици“ там не знайшов — немає її і в інших словниках. «Отакої — якось розгублено вимовив поет — «А Косинка ж тільки це слово і вживав...»

„Сквици“ треба обов’язково вписати в словник української мови, бо ж його вживали такі майстри як Осьмачка і Косинка, що, як я тоді відчув, був незаперечним авторитетом для Осьмачки.

(Закінчення в наступному числі)

3 НАРОДНОЇ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ:

Політик — це той, хто вміє сказати, що буде, а пізніше потрапить витлумачити, чому чогось не було.

**

Слава — разок скляночок, ношений деякими людьми замість перлів.

**

Синонім — приблизна заміна того слова, якого не вмімо написати.

**

Танець — це одна з тих небагатьох дій, в яких чоловік ще кермус жінкою.

**

Портієр — це такий геній, що однією рукою відчиняє вам двері, другою бере ваш багаж і все ще має одну руку, щоб взяти від вас на чай.

Телефон 763-2521 або Телефон 767-5871

PASTRY CHEF

Найкращі європейські
торти, морожене та інші печива

E. ГЮТТЕНШІДТ, власник

2202 Bloor Street West
Toronto, Ont. M6S 1N4

385 Jane Street
Toronto, Ont. M6S 3Z3

Юл. МОВЧАН

ПЕРЕОЦІНКА ЧИ НЕДООЦІНКА ДУХОВНОЇ ВАРТОСТИ?

Лев Силенко: „Переоцінка духовної вартості“. Видання ОСІДУ РУНВіри, стор. 104, 1988.

З нагоди 1000-ліття хрещення України недавно з'явилася ще одна праця на цю тему — „Переоцінка духовної вартості“. Її автором є відомий на еміграції Лев Силенко (літературний псевдонім Лев Орлигора) — реформатор дохристиянської української віри в Дажбога, зайнкорпорованої в кількох країнах — в тому числі в США, Канаді та Австралії.

Якби тема, яку порушив автор у своїй новій книжці, стосувалася лише суто-релігійного питання, то над цим не могло б бути багато дискусій. Мовляв, кожному вільно вірити (або взагалі не вірити) що кому довгодоби, і тому це є кожного „приватна справа“. Але книжка Силенка не належить до таких. Бо, хоч наскільки можна судити з прочитаного, він поставив перед собою завдання проаналізувати духовні вартості християнства, проте одночасно з цим він свій аналіз і свої висновки тісно пов'язує з питанням — яку ролю християнство відігравало для українського народу впродовж тисячі років? Зокрема, якщо йдеться про ролю щодо найпекучішої тепер проблеми для нашої нації — державнополітичної незалежності.

Висновки, до яких дійшов Лев Силенко, з погляду читача в основному можна б поділити на дві частини — з деякими з них не можна не погодитися, але з деякими — погодитися не можна. Наприклад, розглядаючи проблему української бездержавності, він наводить таку цитату з твору відомого українського історіософа, публіциста та ідеолога гетьманського руху В'ячеслава Липинського:

„Проти татарського напору наші київські князі, — пише Липинський, — не зуміли зорганізувати свого роду христоносного походу. Вони не змогли використати для боротьби за державу всі культурні, духовні та моральні сили цілого народу. Не могли підняти всю Русь в ім'я християнства, бо це християнство було механічно накинуте цим масам державою так само, як оце накидалась їм нова державна організація, що несли з собою татари. І тому, не маючи глибоких громадських, національних, на місцевій релігії (на рідній вірі — додає від себе Силенко — ЮМ) і культурі опертіх коріннів, так швидко упала наша Київська держава“. (Релігія та церква в історії України“, стор. 31).

Якщо йдеться про питання „механічного накинення християнства в Русі, про що згадує Липинський, то і на це повинна бути дана ясна і недвозначна відповідь. Вислуховуючи численні промови з нагоди

1000-ліття християнства в Україні, для необізнаного слухача може здатися, охристиянення України тисячу років тому відбулося так спокійно, тихо і мирно, що просто дивується, чому воно не сталося зразу після появи Ісуса Христа на землі! В такому випадку незабаром ми могли б відзначити не 1000, а 2000-ліття християнства на наших землях!

З цитат, які наводить Силенко з численних джерел, виходить, що справа переходу наших предків з віри в Дажбога на віру Христа, не була такою легкою, а тим більше добровільною, як це може комусь здаватися. І так, київський монах — літописець Нестор писав, що князь Володимир дав наказ — „велю завтра хрестити, а хто не прийде на ріку — багатий, чи убогий, робітник чи чернь людська — буде моїм ворогом“. Нестор додає, що „князям наказно від греків віру приймати, а ті, що відмовлятимуться, будуть позбавлені майна і покарані смертью“ (стор. 7).

Так само монах і письменник Іларіон — приятель князя Ярослава (Володимирового сина), який є автором твору „Слово про закон і благодать“, — будучи добре обізнаним з хрещенням, писав, що кияни були „застрашені і тому не любов'ю, но страхом повелівшому крещахуся“, хрещення було „с властю спряжено“ (стор. 8).

Також М. Грушевський був подібної думки. Він писав, що „не всі люди йшли радісно й легко до хреста... Не тільки Київ, але й Новгород охрещено силоміць. Путята (тисяцький Володимира) хрестив мечем, а Добриня — vogнем“ (стор. 13).

Та незалежно від всього, залишається не ясною одна справа. На стор. 14 своєї книжки Л. Силенко пише, що „Україна-Русь перед приходом греків-хрестителів була багатою і висококультурною державою. Її народ мав розвинену культуру, мав чітко визначені закони моралі, усталені родинні і родові звичаї.“ І ось, не зважаючи на це, Володимирові та відносно невеликій групі його грецьких приятелів якось впродовж порівняно короткого часу, вдалося змусити цілий народ відмовитися від своєї рідної віри і перейти на чужовір'я... Не кажучи вже про те, релігія або віра — це щось таке, чого нікому не можна накинути силою. Правдоподібно, могло бути одно з двох (або і те, і друге): або віра в Дажбога в наших предків була досить слабенькою і тому їх легко можна було переманити на іншу більш „культурну“ та „цивілізовану“ віру. Або наші предки часів Київської Русі перебували ще на такому культурному поземі, що для них було байдужим, до якого бога вони мають молитися.

Але, мабуть, тяжко заперечити ось таке твердження Силенка: „У парламентах країн Європи, — пише він на стор. 71, — не сидять у почесних рядах кардинали, митрополити, єпископи, архимандрити, бо там церква відокремлена від держави. Так само і щодо американського Конгресу чи парламенту Канади. Правда, дехто може завважити, що на еміграції ми не маємо держави і тому не маємо і парламенту (хоч конгреси маємо — ЮМ). I тому, коли в Нью-Йорку відбувався конгрес СКВУ, в президії

в перших рядах сиділи митрополити, єпископи, архимандрити.“ І тому, чужинці — „достойні гости на СКВУ, почували себе там досить незручно. А особливо ті, що були протестантського віровизнання. Бо в них було таке враження, що нібито вони попали не на СКВУ, а на собор католицьких чи греко-православних єпископів“ (стор. 71).

Та в цьому нема нічого дивного. Як довідуємося з журналу „Око“ за травень 1980 року (Монреаль), ніхто інший, як сам кардинал М. Ів. Любачівський відверто заявив, що в ім’я Христа українці можуть відректися навіть самої України“. (Цю заяву подав також торонтський „Гомін України“ в одному з чисел за грудень, 1980 р.).

Якщо навіть сам кардинал міг виступати з такими „поучуваннями“ серед своїх віровизнавців, то тим більше нема нічого дивного, коли менші „еміненці“ про це говорить ще в одвертішій формі. Як свого часу подав бюллетень „За рідну церкву“ (орган комітету оборони обрядів та традицій УКЦеркви, серпень, 1966 р.) о. монс. Д. Гресько (тепер вже покійний), звертаючись до українського пластиу в Клівленді, Огайо, сказав таке: „Діти, викиньте своє українське серце. Тут воно вам не потрібне“. Коментуючи цю заяву, Л. Силенко пише: „Гресько тому так сказав, що в католицьких дітях він побачив прояв націоналізму, тобто, природне почуття любові до рідного краю“ (стор. 57).

Як свого часу писала австралійська газета „Вільна Думка“ (3-го серпня, 1975 р.) вищеподані „поучування“ ще в більш brutальній формі подав пан-отець Ів. Шевцов, а саме: „українці повинні бути християнами, а не синьожовтими баранами“. Якщо Шевцов, судячи з його прізвища, є „старшобратського“ походження, то це ще можна якось зрозуміти — нічого іншого від нього не можна сподіватися. Інша справа, якщо він себе вважає українцем.

Але тут одночасно мимоволі напрошується питання: чи хтонебудь будь-коли чув, що якийсь священнослужитель якоєсь іншої нації — Польщі, Німеччині, Франції, Італії і т.д., звертаючись до своїх віровизнавців, сказав, що в ім’я Христа вони можуть відректися навіть своєї держави? Абсолютно ніде, бо якби щось подібне вони почули, то йому напевно вже більше ніколи не довелося б носити ризи. Але, як бачимо, серед українців завжди є щось „іншого“ ніж серед інших народів...

І тому не можна не погодитися з таким закликом: „Не греко-католичуйте і не греко-православлюйте українську національну політику. Не вносите в її ідеологію чаду релігійної ворожнечі... В державі може існувати ваша церква, але не може держава існувати у вашій церкві. Будьте великомудрішими і толерантніми. Не створюйте в світі думку, що українська національна політика діє з благословення архиереїв, які підпорядковані Ватиканові чи канонам греко-ортодоксії“.

Але з другого боку, тяжко погодитися з Л. Силенком, який вважає (принаймні, такий висновок можна зробити з усіх його писань), що чи не єдиним

„Мага Віра“ — перша українська книга, в якій описані події в історії України-Русі, від Олега Вітшого починаючи і 1775 роком кінчаючи, подані в хронологічній послідовності (рік за роком, дати: місяць, день):

1. Духовне, культурне, соціальне і воєнне життя України-Русі. Подана діяльність всіх українських князів, гетьманів, полководців. Монументальна етнографія України-Русі.

2. Твердження істориків, археологів, лінгвістів Евразії, що на території України постала і 8, 7 тисяч літ тому оформилася первомова, самобутня культура і цивілізація індо-європейських народів. І їхнє поширення в Південній Азії і Західній Європі. Скорочено подані порівняльні українсько-сумерійський, українсько-санскритський словники.

3. Подана також наукова етимологія (походження і значення) назв рік України, значення імен богів і царів Скитії, Гіттії, Сумерії, імен богів Русії України на основі санскриту.

Мізинсько-трипільська культура. Віра, обряди і спосіб життя трипільців. Віднайдена мова трипільців, скитів: подані їхні словники. Твердження „Мага Віри“ обґрутовані численними джерельними матеріалами, які в книзі подані з науковою детальністю.

1427 сторінок. Тверда оправа. Покажчик: імена, назви, події, поняття (іх є біля 1,000).

Автор 14 років збирал джерельні матеріали для написання книги. Бував в Індії (Панджабе-Чандігар, Бенарес; Нью-Делі, Бомбей, Мадрас), в Іраку (Сумерія, Вавилон), Ірані (справа скитів), Криті, Англії та інших країнах Евразії.

Біля 20 літ працюючи над книгою, користувався університетськими бібліотеками (Канада, Європа, США).

Автор (Лев Силенко), доктор гоноріс кауза, був нагороджений 1-ого нагородою на конкурсі укр. письменників Канади і США, журнал Кіїв, 56 р., Філадельфія. Його діяльність була відзначена Департаментом Санскриту (Делі університет, Індія), часописами „Тайм оф Індія“, „Трибюн“, „Нью-Йорк Геральд Трибюн“, журналами і книгами.

Разом з „Мага Вірою“, кожний отримує англомовний довідник про прайсторичну Україну і перший в історії лінгвістики „Порівняльний санскритсько-англійсько-український словник“. У справі отримання „Мага Віри“, писати на адресу:

Oriana
P.O. Box 147
Spring Glen, N.Y. 12483 U.S.A

рятунком для української нації є її „навернення“ до прадавньої рідної української віри. (Між іншими, при цій нагоді варто зазначити, що також наш поет-мученик Василь Стус писав, що „приняття християнства з Візантії було помилкою, шкідливою для українського народу“ — див. журнал „Молода Україна“ за жовтень 1985 р.). Чому тяжко погодитися?

А тому, вельмишановний Льве Терентійович що, поперше, мабуть Ви не врахували, що за винятком, може, жидів (євреїв) та деяких напівпримітивних народів арабського (ісламського) світу, в наші часи релігії вже не відіграють вирішальної ролі щодо виборення або збереження національно-державної самостійності. А, подруге, подібно, як і партійна, так само і релігійна принадлежність особи не є „мірилом“ ступня її патріотизму. І тому, незалежно від того, чи українець за своїм віровизнанням є православний, католик, баптист, рузвіст або взагалі не визнає жодних релігій, він чи вона можуть бути добрими патріотами своєї батьківщини. І тому, якщо не можна переоцінювати роль християнства в духовних вартостях українського народу, то так само не можна недооцінювати або знецінювати духовних вартостей, які створили або творять наші люди для свого народу, одночасно будучи визнавцями християнської чи будь-якої іншої релігії.

„КАТАРЗІС“

З болем серця читається 103 сторінки книжки — „Почаївський монастир в історії нашого народу“. Чи автор, Іван Дубилко, справді хотів дати тільки історію славної Почаївської Лаври? Чи він свідомий того, що розкриває жахливі провини — гріхи, таки наші власні? Гріх — зради! Здається, у ніякому творі не сконденсований цей проступок у такій мірі, як у цій книжці.

— „Коли ми перестанемо говорити, що причиною усіх невдач у нашій історії, історії України є: татари, москалі, поляки?“ — з гнівом питаютися люди молодшого покоління нашої еміграції. От саме у цій книжці Івана Дубилка знайдуть вони відповідь. На сторінках від 34 до 66 документально представлена наша провина, наша зрада і то чия!? Гетьманів, митрополитів, козацьких старшин. Напр., як нашу церкву віддав у московські руки наш архієпископ Лазар Баранович читаємо на сторінці 53-ї: „перший з українських ієрархів звернувся на початку 1660 року до московської влади з проσльбою видати йому грамоту на Чернігівську єпіскопію.“ А він уже був Чернігівський архієпископ! Гетьман Іван Брюховецький просить (!) царя прислати до Києва митрополита москвина (стор. 55), що й викликало велике обурення народу. Найздібніший з гетьманів Іван Виговський, переможець москалів з-під Конотопу, через інтриги Павла Тетері розстріляний поляками 1665 р. Другий великий

гетьман, званий „сонцем руїни“, Петро Дорошенко так і не знайшов вчасного зрозуміння державної ситуації у запорожців, у кошового Сірка.

Це тільки декілька прикладів зі всього великого історичного матеріалу, бо автор книжки обильно подає тексти істориків України, тут і там долучає свій коментар, як, наприклад, на сторінці 61-ї:

...не тільки ворожі агентури, а й українські безвідповідальні кар'єристи, що думали тільки про свою славу, доводили до того, що в Україні бували нараз і по три гетьмани, були братобівничі битви, народ не знав кого слухатись, а така дійсність дуже помагала ворогам вертатись і поневолювати Україну.

Добре підkreślено, що кожний зі зрадників свого народу вкінці був покараний власною зрадою, згідно з правдою: „Прокляття злого вчинку“. Автор книжки висвітлив злочини таких дегенератів з нашого народу, як Ярема Вишневецький, висвітлив інтриги москалів, поляків, ролю Унії і Ватикану. Для наших ворогів — їхні батьківщини були „понад усе“. У нас, Україна не була „понад усе“! До речі буде згадати, що в сучасній українській літературі порушується проблему зради. Заторкуючи Ліна Костенко у творі „Дума про братів неазовських“. На стор. 184-ї читаємо: „Страшно, що і на цей раз видали свої!“ Видали полякам Наливайка, видали Павлюка. У поемі „Хрест“ М. Руденка знайдемо виразні на це натяки. А втім, багато письменників порушує, інколи дуже несміливо, цю болочу проблему.

Перечитуючи сторінки „Почаївського монастиря в історії нашого народу“, читач до болю серця переживатиме події нашої історії. Уся наша трагедія стане перед очима. А, може, спонукає до роздумів, до пізнання власної провини супроти законів Божих і людських. Зрада — є завжди огідна. Вона веде до смерті фізичної і духовної. Якщо автор думав про те, то дійсно свідомо осягнув для нас „катарзіс“ — очищення. Пізнавши бо свою недугу, можемо її вилікувати. А це для нас усіх і тут, на еміграції, і там в Україні справа дуже актуальна і найвищої важливості!

Життяожної людини як іожної нації творить органічну цілість. У таку цілість вписується другий зміст цієї книжки. Користуючись документами, працями дослідників, Іван Дубилко подає дві теорії про саму назву Почаївської Лаври, що за переказами сягає 1213 року, а за документами формально починається 1527 р. Читач довідається про історію чудотворного Образу Почаївської Божої Матері, а подарувала його Анна Гойська 1597 р.. Прочитаемо про чуда, що там же діялись, про першого ігумена Йова Заліза, пізніше святого, осіпованого в пісні „Ой зійшла зоря..“ ... про розбудову монастиря, про ченців на протязі століть, — православних, уніятів, а далі і про ченців москалів, ворожих Україні. Поданий також і сучасний стан під московськими большевицькими окупантами. У наслідок грабунків згинули старовинні книги, пам'ятки монастиря. Усю історію України наглядно бачимо

також в історії Почаївської Лаври. А вона, ця Лавра — святість нашої нації.

У двох змістах книжки — неначе два обличчя нас самих. І виринає питання, чому Господь зберігає нас, наш народ? Чи то молитва Божої Матері нас охороняє? Мабуть, що так. Подарувала Вона Україні багато чудотворних ікон. Не одну з них нам забрали, зрабували поляки, москали. А Матір Божа з'являється знов. Приходить до нас. Тепер у Грушеві. Закликає нас бути Божими людьми. Мусимо віднайти свою власну гідність. За словами Є. Сверстюка: „Слід питатися де загубилася нитка традиції, як віднайти самопошану до себе, до близьнього, що носить в собі образ Божий“. Відшукаємо самопошану. Тоді зникнуть такі проблеми як „унят, православний, католик, такий чи інший партієць, а буде людина-українець. І найвищі для неї цінності — Бог і Україна.

Справедливо автор книжки вказує на те, що протягом століть народи жили врозріз з Христовою науковою.

У світлі 1000-ліття християнства України бачимо коначність духової обнови і скріпленої віри в перемогу.

Олександра Ю. Копач

Рецензовану книжку І. Дубилка, яку видав Інститут Дослідів Волині, можна придбати за 10 дол., замовляючи на адресу: Research Institute of Wolyn

P.O. Box 606
Winnipeg, Man., Canada R3C 2K3

„ВІТАЄМО НАШУ ТОНЮ“

Серед зливи таких модних у нас стандартних ювілей, одно-манітних ювілеїв, треба вирізнати один, що виявився цілком іншим. Фактично, це був навіть не ювілей, а „Зустріч для відзначення і вшанування відомої нашої культурно-громадської працівниці АНТОНІНИ ГОРОХОВИЧ та її довголітньої праці в Пласті, в українському шкільництві, в пресі й взагалі на широкій культурно-громадській ниві“. Ця незвичайна Зустріч відбулася у заповненій залі Українського Національного Об'єднання в Торонто 11-го грудня 1988 р.

Зустріч відбулася під патронатом Головної Пластової Булави, Комітету Українців Канади, Крайової Пластової Старшини в Канаді, „Нових Днів“, ОПЛДМ, Пластової Станції в Торонті, журналу „Промінь“, Союзу Українок Канади, Т-ва Волинян у Торонті і Шкільній Раді Рідних Шкіл Торонто і Онтаріо.

Першим відхиленням від наших ювілейних стандартів треба вважати відсутність на цьому Вечорі т.зв. „головного“ чи „почесного“ стола. Всі присутні (350 осіб) були і почувалися рівними. Другим позитивним відхиленням від стандарту була повна відсутність алкогольних напітків. На здоров'я ювілярці й собі всі пили не сивуху-отруту, а чисту мінеральну воду. Третім і нечуваним у нас нововеденням були дуже короткі й доречні промови та привітання. Ніхто з промовців не говорив довше як п'ять хвилин, хоч у більшості знали Тоню Горохович ще з перед війни, або з часів війни чи з пластового життя у повоєнній Німеччині. Навіть щире, тепле й добре організоване головне слово пані Лесі Храпливої не тривало довше 10 хвилин. Ми його радо надрукували б, але письменниця говорила від серця, без тексту і без записок.

Зустріч відкрила коротким словом молодша подруга ювілярки з пластового куреня „Ті, що греблі рвуть“ пані Іроїда Винницька. Вона вміло й керувала цією Зустріччю в основному дружної пластової родини аж до вечірі. Молитву провів на початку настоятель православної катедри св. Володимира митроф. о. Петро Бублик, а на закінчення — настоятель католицької Святомиколаївської церкви о. Дмитрій Паньків.

Другою частиною Зустрічі керував проф. Василь Янішевський. Він прочитав від яких організацій, установ і осіб прийшли привітання, а деякі (в тому й від родини з України) прочитав повністю. З десяток усіх „слів“ і привітань були, на щастя, також короткі і переплетені здоровим пластовим гумором. Напр., Слово д-р Олександри Копач про найновішу книжку ювілярки „Від Розстріляного до Замученого Відродження“ (ціна 20.00 дол.) тривало лише п'ять хвилин, але напевно значно спричинились до того, що присутні розкупили кількасот примірників книжки. А це в час нинішньої смуті для всіх україномовних видань таки чималий успіх!

Найдовшою „точкою“ цього винятково культурного і цікавого вечора був гумористичний монтаж Івана Франіва про „Один робочий день Тоні Горохович у пластовому видавництві“ (у її „бюро без вікон“). Монтаж читали сам автор і Євген Ващук (14 хвилин) й читання переривалось щирим сміхом та оплесками присутніх.

Зворушливе заключне слово Тоні Горохович передпліталось ностальгійними спогадами про її дитинство,

d'Chameleon

Ladies Fashions & Accessories

жіночий одяг — штучна біжутерія — прикраси

2902 Dundas St. W. (west of Keele)
Toronto, Ont. M6P 1Z1

для читачів даємо знижку

Власник: Степан Кузик

Tel: 763-6674

про трагічну долю її родини „під сонцем найдемократичнішої сталінської конституції“, про свою довголітню працю, але тяжко було стримати „сміх крізь слози“, коли вона почала розказувати про свою останню поїздку на Україну, про брудні пасквілі на неї в радянській пресі і про те, якою „небезпечною“ вважає її радянський режим для своєї імперії, відмовляючи дати їй візу навіть у час горбачовської „демократизації“, щоб ще раз побачити свою батьківщину...

Не вгадуватимемо, хто саме з 36-ох членів Комітету спричинився найбільше до успіху цього незабутнього вшанування нашої скромної громадської працівниці Тоні Горохович, але було б несправедливо не згадати ініціатора і промотора цього свята п. Петра Баєра, фактичного голову Комітету.

На закінчення згадки про вшанування „нашої Тоні“, друкуємо привітання для неї від „Нових Днів“:

Вельмишановна і дорога Пані Антоніно!

У цей знаменний для всіх нас день, коли широка українська громада відзначає і вшановує Вас за Вашу довголітню працю для неї, — ми, від імені Видавництва і журналу „Нові Дні“, сердечно вітаємо Вас і бажаємо Вам багато здоров'я та снаги також на майбутнє.

Ми зокрема вдячні Вам за те, що не зважаючи на всі свої громадські навантаження, Ви погодились взяти на себе ще один тягар і вже ось 12 років представляєте в редакції так званих „контроверсійних“ „Нових Днів“ нашу чарівну Волинь і взагалі „кращу половину роду людського“.

Велике спасибі Вам за все, що Ви досі зробили і продовжуєте робити для нашого українського народу, його культури, а особливо для нашої молоді.

Нехай Вам допомагає Бог!

Зв Видавничу спілку:
Микола Валер, голова
Мар'ян Горгота-Дальний, редактор

ТВОРЧА МОЛОДЬ ПРИ ПРАЦІ

Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді крім видавничої діяльності приділяє особливу увагу нашій студентській молоді, яка вирізняється в літературній, мистецькій чи музичній творчості,

Третій з чергі вечір творчої молоді відбувся 13-го листопада ц. р. в залі Інституту св. Володимира в Торонто.

Уміло програмою проводила учителька Даня Арнадон. Про українську християнську музику в Княжу добу цікаво доповідав музиколог і композитор Василь Сидоренко. Доповідь свою він ілюстрував зразками творчості християнської музики Княжої доби. Це вже друга його поширенна доповідь на цю тему, яку слухачі сприймали з великим захопленням. Він захоплює свою гарною поставою, добрым знанням і чудовою українською мовою. З музичними точками виступали: бандурист Роман Демеда — знавець гри на десятюх інструментах та студентка Оксана Родак, вже відома інструкторка гри на бандурах на літній оселі ОДУМ-у та на курсах у Мюнхені. Фортепіянове сольо — прелюдію І. Шамо вправно виконала Ярослава Кісик, яка на першому Вечорі творчої молоді виступала із читанням своєї повісті. Відома із своїх виступів на інших імпрезах Роксоляна Мельник з цікавою інтонацією і доброю дикцією декламувала Та-

раса Шевченка „Неофіти“. Дуже гарне враження зробив виступ молодечого хору „Лісова Пісня“ під диригентурою Христини Брездень. Це чи не наймолодший в нас хор, що заслуговує на окрему увагу.

Серед гуртка творчої молоді є й адепти пера та мистецтва. Це краща молодь, яка володіє добре українською мовою і виявляє інтерес до української творчості. Старше громадянство, що цікавиться працею молоді, повинно більше приділяти увагу цим виступам.

І. Б.

НАЙНОВІШЕ ВИДАННЯ В-ВА «СУЧАСНІСТЬ»

В. Домонтович. ПРОЗА. Три томи. Редакція й супровідна стаття Юрія Шевельєва. В-во «Сучасність», 1988. Примітки Ю. Шевельєва; тверда оправа, суперобкладинка Ярослави Геруляк; безкіслотний папір.

ТОМ ТРЕТИЙ нашого найновішого видання містить 28 оповідань і нарисів Віктора Петрова, частина яких з'являється друком вперше. У книжці є також твори, які були вміщені в різних публікаціях (1933, 1942-49) під псевдонімами «В. Домонтович», «В.П.», «В. Плят», «Віктор Бер». Усе нове з творчості автора пішло в друк з рукописів, які зберігаються в архіві Петрова в Українській Академії Наук у США (Нью-Йорк).

Нове видання — збірка таких творів, як «Розмови Екегартові з Карлом Гоцці», «Напередодні», «Франсуа Війон (1431-1463)», «Емальована миска», «Князі», «Трипільська трагедія», «Без назви», «Курортна пригоди», «Професор висловлює свої міркування», «Мої Великодні» і ін.

У цьому томі вміщена на 51 сторінках ґрунтовна супровідна стаття Ю. Шевельєва «Шостий у ґроні. В. Домонтович в історії української прози» — широка аналіза творів усієї прози Домонтовича, в якій іде мова про такі аспекти його творчості як літературна діяльність в її розвитку (повіті, оповідання, політичні заінтри, жанри, теми), впливи на автора; читач знайде тут матеріали до характеристики членів «неокласичного» ґrona, довідається про використані автором джерела-асоціації. Статтю закінчує огляд біографії Петрова, базований на доступних про нього на Заході даних, з обґрунтованими припущеннями про ті періоди, які залишаються в житті талановитого автора далі «бліими сторінками» читачам і в Україні, і на еміграції.

За чергою виходу це друга книжка збірки прози Домонтовича (перша — вже в продажі; ціна кожної 30 ам. дол., всі разом: 75 ам. дол.): останньою вийде **ТОМ ДРУГИЙ** збірки.

Книжку/и можна набути в книгарнях, у видавництві чи його представництві:

В Європі:
SUČASNIST
Müllerstr. 33, Rgb.
8000 München 5

У СІША і КАНАДІ:
Sučasnist/Mr. Y. Smyk
744 Broad St., Suite 1115-1116
Newark, N.J 07102-3892

ПРОБЛЕМИ ПЕРФЕКТНОГО МУЖА

(Гумореска)

Не люблю в цьому признаватися, але я є доскональний чоловік... Я цим не чванюся, бо знаю, що дар Божий, який дається деяким людям при народженні.

Доскональний муж є той, хто вміє бачити хиби своєї дружини, випрявляти їх, коли треба, і постійно вказувати їй як вона щось не так зробить.

Шлюбні дорадники вам скажуть, що в найщасливіших подружжях одна особа перфектна, а друга — ні. Більшість шлюбів розпадаються, коли обе доскональні, або недоскональні. Мені пощастило знайти неперфектну дружину, а тому ми дуже щасливі в подружньому житті.

Та не легко бути досконалим мужем.

Поперше, тяжко завжди мати рацію і постійно вказувати дружині на її помилки. Часом вона обурюється і вигукує: „Хоч би ти один раз визнав мені рацію! Один тільки раз!“

Я сам дуже хотів би цього, але що я можу зробити, коли рації вона ніколи не має. Я, правда, міг би сфальшувати, зробити вигляд, що не я, а вона має рацію, але хіба жінка поважала б чоловіка, який помиляється?

Дозвольте мені згадати про деякі проблеми, з якими зустрічається перфектний муж.

Жінка цілий день дома з дітьми. Її нерви трохи напружені і вона часто кричить на дітей: „Ось, чекайте, батько прийде!“ І доскональний чоловік приходить. Його роля — роля верховного судді. Він мусить вислухати обидві сторони.

Найчастіше я вирішую на користь дітей. Звичайно, дружина буває розчарована і навіть сердита.

Але на це нема ради! Якщо я хочу бути досконалим батьком, то я не бажаю, щоб діти були про мене недоброї думки.

Як перфектний муж, я часом мушу вказувати жінці на вади її родичів. Іноді вона переконана, що критика несправедлива, але я їй пояснюю, що вона засліплена родинною любов'ю і не бачить їхніх вад, а я, не такий до них близький, можу легше помітити їхні хиби.

Якщо хтось доскональний в родині, він мусить бути таким же і в громадському житті. В товаристві я звичайно буваю дуже уважним до пань. Дружина чомусь думає, що в гостях я мусів би приділяти їй більше уваги і деколи у нас виникають сварки саме через те, що я буваю занадто уважним до інших жінок.

Моїй дружині тяжко збагнути, що коли вона має мене — перфектного мужа, вона не мусить бути егоїстична та подумати і про других жінок, чиї чоловіки недоскональні. Їм же приемна увага такого перфектного чоловіка, як я. А моїй дружині здається, що я фліртую...

Дехто думає, щоб бути перфектним мужем, треба помогати в господарстві: косити траву, виносити сміття, чистити пивницю чи латати дах.

Це нісенітниця! Королі не стоять на варті, прези-

денти не розчищають снігу, прем'єри не миють авт...

Коли ви є перфектний чоловік, то мусите виявляти гідність і представляти собою владу. Хай недоскональні люди роблять тяжку й брудну роботу.

Якщо ви одружені з перфектним мужем, то, можливо, розпізнаєте в ньому всі ці риси, які я тут підкреслив. Якщо ж ваш муж недоскональний, то певно ви дуже шкодуєте, що не одружені зі мною!

М. Обух

НОВІ НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

В. Домонтович. ПРОЗА; три томи. Редакція і супровідна стаття Юрія Шевельова. Том перший: „Апостоли“, „Дівчина з ведемедиком“, „Аліна й Костомаров“; „Доктор Серафікус“ — повісті. 517 сторінок, портр. Вид-во „Сучасність“, 1988. Ціна 30 ам. дол. в твердій оправі.

Леся Богуславець. ВІД НАХОДКИ ДО ЧЕРНІВЦІВ; враження з подорожі. Мельборн, В-во „Байда“, 1988. Книжка ілюстрована. Ціна в твердій оправі 24,95 дол. в м'якій — 12 дол.

Михайло Качалуба. НА СТРУНАХ СЕРЦЯ; поезії. Шерне — Буенос Айрес, Вид-во Юл. Середяка, 1988. 129 стор. Ціна не подана.

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД В УКРАЇНІ 1932-33; збірник свідчень, спогадів, доповідів та статтів виголошених та друкованих у пресі в 1983 році на відзначення 50-ліття голоду в Україні. Торонто, Українське Православне Братство св. Володимира, 1988. Текст українською і англійською мовами. 162 і 146 стор. Ціна 15 дол.

Григорій Степюк. НЕПОСТАВЛЕНІЙ ПАМ'ЯТНИК; спогади. Накладом автора і учасників тих подій. Вінніпег, Інститут Дослідів Волині, 1988. 155 стор. Ціна 10 дол.

Інститут Дослідів Волині. Серія ювілейних кольорових марок з нагоди 1000-ліття хрещення Русі-України. Також марки присвячені іншим подіям і особам. Замовляти на адресу:

Research Institute of Volyn
Box 606, Winnipeg, Man., Canada
R3C 2K3

Клавдія Фольц. ДЛЯ ВСІХ ПРО ВСЕ; спогади, оповідання, гуморески, вірші. Обкладинка Л. Денисенко. Сідней, 1988. 183 стор., портр. Ціна 8 австрал. доларів.

В. Домонтович. ПРОЗА; три томи. Редакція і супровідна стаття Юрія Шевельова. Том третій: Розмови Екегартові з Карлом Гоцці та інші оповідання. Обкладинка Ярослави Геруляк. Вид-во „Сучасність“, 1988. 556 стор. Ціна 30 ам. дол. в твердій оправі. Ціна всіх трьох томів \$75.00.

Євген Слон. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТРЬОХ ВІДАТНИХ БІБЛІОТЕК. Ітака, Н. Й., 1977. 66 стор. Ціна не зазначена.

Володимир Старицький. ПЕЛЮСТКИ ТУГИ (вірші). Вид-во „Сліди Поетичних Зітхань“, 1951. (Наклад вичерпаній).

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

ПОМЕР ІВАН ЛОБОДА

У вінницькій лічниці упокоївся 1-го грудня 1988 р. після довшої недуги пристрасний український патріот і культурний діяч Іван Карпович Лобода. Він народився 16 січня 1918 р. на Херсонщині. Був близьким родичем відомого українського політичного діяча Панаса Феденка. Вищу освіту закінчив в Одесі. Брав участь у совєтсько-фінляндській війні і написав на цю тему повість-роман „Вони прийшли знову“. При кінці другої світової війни опинився в Австрії, а в 1948 р. прибув до Канади. Протягом 17 років вів українську радіопрограму у Вінницегу, брав участь в українському громадському й літературному житті, друкувався зокрема в „Українському Голосі“ і в журналі „Нові Дні“. Деякі його твори досі не надруковані, зокрема спогади про перебування в Словаччині під час війни.

Будучи вже тяжко хворим, бл. п. Іван Лобода 10 жовтня 1988 писав до редактора: „...Крім балачок і телячого захоплення „глазністю“ у нас (там) нічого не змінилося. І, мабуть, не зміниться, бо ми нація по-такайлив безхребетних!.. Замість робити натиск на Горбачова, ми лише „чухаєм чуби“ і тримаємо йому дулю в кишені! А Щербицький і далі править Малоросією. Та й московський клір не дармує — забрав Києво-Печерську Лавру, щоб мати ще один шовіністичний центр у Києві...“

Як же там у Вас? Колись десь я читав, що друковане слово вбило архітектуру. А я кажу: редакторство „Нових Днів“ „убило“ блискучого журналіста Дальногого! (не відпирається). І дуже шкода. У нас мало таких, що йдуть проти емігрантської течії всезнайків...“.

Не відпираюся, незабутній друже. Трачу час на переписування чужих матеріалів. Але Тобі, у засвітах, уже цього не скажу.

Покійний осиротив дружину Марію, сина Леоніда та дочку Ліду. Співчуваємо їм, а покійному нехай буде вічна пам'ять!

М. Дальний

БЛ. П. ДМИТРО ВОЛОВІЙ

17-го жовтня 1988 року в Буссава (Бельгія) відійшов у вічність на 62-му році життя Дмитро Воловий.

Для нашої парафії смерть дорогої і незабутнього Дмитра надзвичайно тяжка втрата. Не можна перелічити всієї тієї великої праці, яку вклав покійний на добро нашої Церкви...

Народився Дмитро Воловий 19-го червня 1926 року в селі Бобрик (Полтавщина). Хуртовина 2-ої світової війни вигнала його з рідного краю в далекий невідомий Західний світ. По закінченні війни перебував в Німеччині, а в 1947 році переїхав до Бельгії на працю в копальні вугілля.

Останні роки свого трудолюбивого життя тяжко терпів від серцевої недуги, але ніколи не нарікав.

Осиротив дружину Тамару, дочку Наталку, зятя Жуля та внука Григорія. Величавий похорон при участі парафіян і прихожан з парафії Буссава, з Лъежу і Генку та багатьох українців католицького віровизнання і приятелів бельгійського походження відбувся у середу 19-го

жовтня 1988 року. Похоронні відправи перевів настоятель о. Іван Дерев'янка, який сказав прощальне слово в церкві. Співав парафіяльний Хор під диригентурою д-ра Котляра. Прислуговував Г. Клименко і М. Томенко. На нев'януний вінок зібрано 4,700 б.фр. Тіло покійного похоронено на місцевому цвинтарі у Рессе. Над свіжою могилою з прощальним словом виступив п. Г. Клименко. Після похорону родина сл. п. Дмитра Волового запросила всіх присутніх на поминальну трапезу до своєї хати.

Дружина покійного Дмитра поділила гроші, зібрані на нев'януний вінок, так: На пресовий фонд „Українські Вісти“ 2000 б. фр., на „Нові Дні“ 1000 б. фр. на „Шлях Перемоги“ 1000 б. фр., на „Мету“ 700 б. фр.

Забрав до себе Господь людину щиру і щедру, що не тільки словом, а й ділом підтримувала православну віру та всі українські організації і своїх близьких.

Вічна пам'ять тобі, дорогий друже.

Г. Клименко (член УАПЦ в Буссава)

В ПАМ'ЯТЬ МИКОЛИ В. КАЛІНЧЕНКА

В чотирнадцяту болочу річницю смерти бл. пам'яті Миколи Васильовича Калінченка, не маючи змоги положити квіти на його могилу, пересилаю чек 100.00 дол., на розбудову журналу „Нові Дні“.

Спи мій друже вічним сном, — я ніколи Тебе не забуду!

Тетяна Іпатенко Калінченко.

ЧИ МОЖНА ВСІМ ДОГОДИТИ?

Переглядаючи журнал „Нові Дні“ за вересень 1988, я знову прочитала допис „Голос читача М.І. Ценка“, в якому було порушене питання як звертатись до людини. На мою думку (бо правила як такого не було), — це залежить де людина проживає. Напр., в Галичині вживали слово **пан**, яке не наносить ніякої образи, як в тій гарній коляді „Добрый вечір тобі, пане господарю“.... Слово **пан** в Сов. Союзі, як також і на Вкраїні зникло з початком революції, залишився однак „титул“ товарищ. Отже хочеш чи не хочеш, бачиш людину перший раз, звертаєшся до нього „товарищ“, хотівши бути відповідь: „Який я тобі товарищ“? Щоби запобігти такої неприємності прийшло давно вживане звернення по-батькові, (а не по отецтву як наз. В. Чапленко) тому, ті люди, що приїхали зі сходу в Галичину і звертались по-батькові. Особливо це було вигідне в школах, бо діти не мусили „величити“ вчителя товарищем. А взагалі чого чіпатись і виступати проти, коли й нашому геніальному поетові Т. Гр. Шевченкові (мав змогу це змінити) було приемно почути ім'я його батька, яким його величали.

„Ваша Читачка“ докорє „п. Ценко ділить українців на східняків і західняків“... Територіально ми є поділені, та краще звучало б якби п. Ценко сказав українці з Галичини і українці з центральної чи східної України, але так він висловився, то також не є образа.

Велика подяка редакторові цього цінного журналу, як також і всім працівникам.

Дай Вам Боже сили, здоров'я і витривалості....

В. Чапленкові раджу не чіпати людей, а подумати як може людина неетично себе назвати? Хіба так, як Ви вдумали слово отецтво, якого ніхто ніколи не чув. Ви як письменник написали б щось цікавіше ніж отецтво....

В. П-ко. Арізона

ЛІСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ЖОВТНЕВЕ ЧИСЛО „НОВИХ ДНІВ“

У жовтневому журналі „Нові Дні“, найперше, на мене зробила дуже гарне враження обкладинка — фото Пам'ятника Слави УПА в Оквілі. Надзвичайно втішило те, що там вшановані ВСІ, герої, які боролися за волю України, незалежно від їхніх партійних поглядів чи й віровизнання. Вшанована СПРАВЖНЯ СОБОРНА УКРАЇНА.

Із зацікавленням і приємністю читала уривки із щоденника О. Довженка, про якого я, на жаль, знаю дуже мало.

А до оповідання О. Гончара „Двоє вночі“ я поставилася із застереженням. Думаю, що то фантазія талановитого письменника... Хто б то міг бачити цих „двох“ на нічній прогулянці та чути їхню розмову? А вже в кінці, при прощанні, коли автор написав, що в очах Сталіна (цитую) „зринуло щось глибоко-сумовите, щире“, то я подумала: це оповідання писалося 25 років тому, то ж письменникові ТРЕБА було так написати, найти те „ЩОСЬ“ в очах жорстокого ката — Сталіна.

Це моя думка, а також деяких „східняків“, з якими і ділилася враженням.

Цікаво було прочитати про Україну в добу „перестройкі і гласності“, та, на жаль, все там виглядає не дуже потішаючим.

Мала велику приємність, читаючи допис Наталії Кібець — „Осінні Барви“. Особливо мені подобалась назва осені „Злата-баба“. Цікаво, що живучи на Наддніпрянщині (правда, советський) я ніколи не чула, що кияни влаштовували свято „Свіччине весілля“. Ця художня „казка“ чи фантазія відірвала, на якийсь час, мої думки від не дуже приємних світових новин чи й подій і я відчула якесь відпруження, заспокоєння... Вірш Н. Кібець „Осінь“ теж дуже гарний.

Хочу ще дещо сказати про артистку Софію Федорцеву, що померла у травні ц.р. В українській пресі згадувалося про її смерть, а з „Нових Днів“ я довідалася про неї більше. Пригадала, що на початку 30-х років, живучи в Харкові, я мала велику приємність бачити кілька разів цю надзвичайно талановиту артистку С. Федорцеву на сцені Драматичного театру ім. Шевченка (раніше то був „Березіль“ Леся Курбаса). С. Федорцева виконувала свої „героїко-трагедійні“ ролі так сильно, що враження надовго залишається в пам'яті.

Пощастило мені побачити в кількох п'єсах і Йосипа Гірняка, та він скоро „зник...“.

Л. Дончук, Філадельфія

ПРОТОПРЕСВІТЕР МИКОЛА ОВЧАРЕНКО

...Перелистовуючи сторінки „Нових Днів“ за червень 1988 р., мій зір зупинився над заголовком: „Протопресвітер Микола Овчаренко“. Прочитавши статтю, я перенеслась думками далеко-далеко за океан, у Німеччину.

Приблизно 50 км від Нюрнбергу розташоване невелике містечко Вайсенбург. Там я зі своїм братом і батьками провела декілька років в українському таборі, перед від'їздом до Австралії.

Таборове життя було досить організоване. Заснований був драм-гурток, мішаний хор, та головною гордістю була наша Православна церква. Знадвору був це звичай-

ний барак, зате всередині це була хороше прикрашена наша святыня-церква. Часи були непевні, наша доля не вирішена і ми всі гуртувалися біля наших церков. Ми мали добрий церковний хор, прекрасного диригента і, звичайно, настоятеля. Це був о. Микола Овчаренко.

Його ширі проповіді були нашим душевним ліком. Завжди з лагідною усмішкою на устах, він вітав кожного, хто йому траплявся в дорозі. Пастир — це замало, прекрасний пастир в повному розумінні цього слова.

Будучи скромною особою, отець Овчаренко про себе не говорив. Та не тяжко було здогадатись, що він був високоосвіченою людиною, завдяки чому вмів поєднати науку з релігією. Ми, тaborяни, мали нагоду служати його реферати. Часом траплялося, що реферати переривались свистом безглуздих таборових „молодців“, які не могли примиритися з висловленням думок цієї великої Людини. Та отець і в таких випадках не втрачав рівноваги, він спокійно зупинявся, говорячи: „Часу я маю досить і можу почекати, доки в залі не запанує тишина“. Терпливість і такт отця були непереможними. Зухвалі „молодці“ залишали залю, а отець спокійно закінчував свою доповідь під бурю оплесків...

Відтоді я дуже часто згадувала цю великудуну Людину, не знаючи про його дальшу долю. І раптом читала в „Нових Днях“, що скоро мине три роки як отець Овчаренко залишив цей світ. З сумом у серці читала про його життя і нагороди в Канаді, як також про його молоді роки в Україні.

Радію, що я була особисто знайома з такою рідкісною Людиною. Проходять роки і час витирає в пам'яті обличчя деяких знайомих людей, та образ отця Овчаренка і зараз бачу перед собою. Він лишиться в моїй пам'яті назавжди.

О. Афонченко, Австралія

КРИСТАЛИ „НОВИХ ДНІВ“

Чудово, Мар'яне Григорович! Довголітній міраж „Нові Дні“ Ви (з Дружиною) перетворюєте в мозаїку журналістики. Я не помилувсь і тішився, що Ви взялися витягнути і цей журнал, як колись „Молоду Україну“, на чисті води.

Було у нас „ні се, ні те“, — не О-ки, а Павличка. Давніше ж: „...сам п'ю, сам гуляю...“ А тепер уже можна бачити універсалність „Нових Днів“. Тепер не один читач повторює читання того ж самого числа, та ще й з приємністю, чекаючи на нове.

Це Ви, Мар'яне Григоровичу, знайшли Дмитра Федика для науки журналістам, як треба писати й про кого: вимовно й грамотніше від мовників. Це Ви знайшли М. Ковшуну з дійсною сценічною правдою (а не сатирою) в нашім житті; Григорія Нудьгу, що аж нічим не нудить „розкопками“ нашого минулого; Ю. Мовчана, що часто-густо нагадує нам про тих, яким „нема місця на українській землі“; а також М. Мішалова, Ф. Миколаєнка та багато інших „кольорів-кристалів“ теперішніх „Нових Днів“, авторів, які не калькуються в інших виданнях діаспори.

Приємно заважити й те, що Ви в кожному читачеві бачите болільника „Нових Днів“, який не звертає уваги на „афіші“, а перечитує кожну сторінку журналу. Насолодою Вам і нагородою від читачів має бути те признан-

ня, що Ви завжди находите, як „монголові розказати, що болить...“ Не зневірюйтесь! І не повторяйте устами М. Обуха — Боже, Боже, чи чуєш ти мене?! Ми, читачі, чуємо, бо є що слухати...

Багатовдячний читач Ів. Сидорович, Мічиган

Шановний Іване Сидоровичу!

Щире спасибі Вам за такого широго листа. В ньому Ви нагадали дещо, про що інші давненсько забули й не згадують навіть у приватному листуванні.

Ваш лист — це найкращий подарунок, який я отримав на своє 65-річчя і тому, „для історії“, вирішив його надрукувати.

М. Дальний

**

**ДЕЩО ПРО „ГОЛОС
МИКОЛИ ГРИГОРОВИЧА ЦЕНКА“.**

Вже від десятиліть в українській емігрантській пресі, а головно в „Нових Днях“ не бракує критики на адресу бідного професора-емерита Василя Чапленка за його мовні і літературно-наукові гіпотези. Правда — немає на світі людини, яка б не грішила. Не без гріха й проф. Чапленко, особливо його оповідання в „Нових Днях“ ч. 443 під заг. „Чий то злочин?“ Ale в багатьох випадках він усе ж таки має рацію. Останнім часом дорікають йому, що він у мовній термінології відкидає титулування (називання) по-батькові, вірніше отецтво. Ось до тих суперників прилучився теж у „Нових Днях“ ч. 463 і Микола Григорович Ценко (Чапленко твердить, що він по спрявжньому — „Сенко“), який обібрався в мовні „палки“, щойно в еміграції, і який став тепер великим симпатиком отецтва. Знаємо, що в Галичині ніхто ніколи не вживав отецтва. Так мені й досі не відомо, як було на ім'я батькові Маркіяна Шашкевича, Івана Франка, Василя Стефанника, Станислава Людкевича та інших. І це зовсім оправдане: бо якже тоді причепити отецтво до таких прізвищ як Давид Давидович, Прокіп Прокопович, Богдан Богданович, Петро Петрович, Григорій Григорович і „і їм же ність числа“.

Отже, вживання отецтва в даних випадках, скидалося б на парадокс. Шкода що проф. В. Чапленко у своїх відгуках не покликався на такі приклади.

Антін Лясковський-Коломієць

PRAGUE MEAT PRODUCTS

Tel.: 364-1787

638 QUEEN ST. W., TORONTO M6J 1E4

Продаємо відомі чеські вироби ковбас, шинок, бочків і свіже м'ясо!

Також домашнього виробу супи, їжу і печиво.
Зайдіть, переконайтесь!

**ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
„НОВИХ ДНІВ“**

КАНАДА:

Рудевська Євфросинія (від себе і в пам'ять пок. чоловіка Івана), Саскатун	\$1.000.00
Гава, Неоніла Торонто	\$100.00
Мигаль, Б., Оттава	\$100.00
Наливайко, І., Гамільтон	\$56.00
Валер, М., Ст. Катеринс	\$56.00
Інст. Досл. Волині, Вінніпег	\$40.00
Свириденко, П., Тандер Бей	\$50.00
Пригорницький, Д., Торонто	\$28.00
Глушко, С., Торонто	\$28.00
Фляк, о. О., Едмонтон	\$18.00
Влох, А., Оттава	\$18.00
Федоценко, С., Торонто	\$18.00
Б.А., Торонто	\$18.00
Лаоута, С., Віловдейл	\$16.00
Гошуляк, Й., Торонто	\$16.00
Шарр, Лідія, Оттава	\$13.00
Гошуляк, М., Едмонтон	\$13.00
Вовкодав Ф., Торонто	\$10.00
Стрижовець, С., Міссісага	\$10.00
Пилипенко В., Вінніпег	\$10.00
Безбах, М., Кітченер	\$ 8.00
Зимовець, В., Ст. Леонард	\$ 8.00
Оміляненко, Т., Вінніпег	\$ 8.00
Сотник, М., Торонто	\$ 8.00
Перекліта, М., Торонто	\$ 8.00
Свириденко о. Д., Каледонія	\$ 8.00
Поліщук, Анна, Вестон	\$ 8.00
Мельник, В., Монреаль	\$ 8.00
Романик, Д., Довнісвю	\$ 8.00
Коченаш, Р., Торонто	\$ 8.00
Добрин, В., Вітбі	\$ 6.00
Духнай, М., Торонто	\$ 6.00
Кукса, Г., Вінніпег	\$ 6.00
Цюра, Є., Віндзор	\$ 6.00
Дзерович, А., Оттава	\$ 6.00
Марич, В., Едмонтон	\$ 3.00

С.І.А.:

Осійчук, І., Мортон Ґров	\$80.00
Костирико, М., Сакраменто	\$40.00
Коць, М., Лексінгтон	\$30.00
Стефанська Надія, (у пам'ять брата Романчука Прокопа), Сан-Дієго	\$30.00
Пономаренко, І., Клівленд	\$30.00
Ковалевський, М., Утіка	\$30.00
Орел, Т., Норт Берген	\$20.00
Андре, В., Бетель Парк	\$20.00
Пашковська Анна, Річмонд Гіл	\$15.00
Красовський, М., Міямі Біч	\$10.00
Федоренко, Є., Моріс Плейнс	\$10.00
Шийка, В., Клівленд	\$10.00
Новохацький, І., Фокс Рівер	\$10.00
Ранюк, Г., Гайдн Парк	\$ 6.00
Бунт Дарія, Гунтінгтон Біч	\$ 5.00
Каледін Ірина, Фенікс	\$ 5.00
Юрченко Валентина, Йонкерс	\$ 5.00

Слюсаренко, А., Філадельфія	\$ 5.00
Тарнавський, О., Філадельфія	\$ 5.00
Драч Віра, Трентон	\$ 5.00
Форманюк, Г., Лос Ендженос	\$ 3.00
Ткачук, Д., Філадельфія	\$ 3.00

ЗАОКЕАНСЬКІ КРАЇНИ:

Калініченко Тетяна, Лаприда, Аргентина (у пам'ять Калініченка)	
Миколи Васильовича	\$100.00
Костира, Г., Івоз Рамет, Бельгія	\$24.78
Грушецька Анна, МакЛеод, Австралія	\$10.00
Шевченко, Р., Страттін, Австралія	\$10.00
Голм, І., Товомба, Австралія	\$ 7.00
Кузміч, Г., Гомбуш, Австралія	\$ 6.78

ПРИЄДНАЛИ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ:

Горгота Ада, Торонто,	2
Семенюк Зіна, Торонто	1
Жовтоніжка, Н., Кіченер	1
Маленко, І., Напа, США	1
Гава, М., Торонто	1

Щиро дякуємо за пожертви
і приєднання передплатників.

Продовження читайте в наступному числі.
Редакція і Адміністрація.

ШАНОВНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „НОВИХ ДНІВ“

Отримавши журнал, просимо перевірити свою адресу на наліпці де зверху комп'ютером надруковано коли кінчається Ваша передплата. Перші дві цифри — це рік, а дальші дві — місяць до якого заплачено. Коли надруковано з помилкою, просимо негайно повідомити адміністрацію листом або телефонувати (416) 766-7152.

Повідомляючи про зміну своєї адреси, просимо додавати два долари на адміністраційні видатки.

КОРОТКО ПРО „НОВІ ДНІ“

...Шлю передплату на „Нові Дні“ з вдячністю за прекрасний журнал! Все в ньому цікаве для мене: і „Двоє вночі“ О. Гончара, і „Невідомі сторінки щоденників“ О. Довженка, і статті Віктора Сабала...

Є дещо, що мені здається „нудним“ але я свідома того, що смаки бувають різні і тому і те „нудне“ я не пропускаю, а таки перечитую. Бажаю гору здоров'я!

Н. Кузьменко, Лондон

...Посилаю чека на 30.00 дол. 20 з них на річну передплату, а 10 дол. замість квітів на могилу о. Миколи Овчаренка. Прочитала запізно, що він уже відійшов від нас.

Отець Овчаренко був нашим настоятелем в Німеччині, місто Вайсенбург. Вся наша громада його любила та поважала... Він завжди знаходив час відвідати і порадити кому було потрібно.

Нехай земля канадська буде йому легкою, його пам'ять завжди буде з нами.

О. Бонард, Каліфорнія

СПИСОК ОСІБ, ЯКІ ПОЖЕРТВУВАЛИ НА ЦЕНТР КУЛЬТУРИ СВ. ВОЛОДИМИРА В ОКВІЛЛ, ОНТ. (до кінця 1987 р.)

\$1,000.00 I БІЛЬШЕ

(Список 7)

Сарабаха Іван і Ольга (Гамільтон)	\$1,000.00
Свансі Г'А	1,000.00
Сейчук Джон Л.	1,000.00
Семотюк Ярослав і Олена	2,830.00
Сенцьо о. Богдан і Катерина	1,200.00
Сердюк Ілько і Анна (Гамільтон)	2,000.00
Сидоришин Микола	1,000.00
Сірік Яків	2,000.00
Сітко Кирило і Татяна	1,000.00
Сливка Василь і Меланія	1,325.00
Смільський д-р Петро і Доріс	1,150.00
Собчак Володимир і Ольга	1,250.00
Солдат Василь	1,000.00
Сотник Микола і Ніна	1,500.00
„Союз“ Кредитова Спілка	23,750.00
Союз Укр. Ветеранів	1,000.00
Союз Українок Канади (Відділ св. кн. Ольги)	53,824.00
Спендик Ірина	1,560.00
Спендик Сергій і Надя	1,000.00
Станько Степан і Ольга	3,450.00
Старostenko Юрій і Агнеса	3,460.00
Степанюк Арсен і Софія	2,100.00
Степанюк Дмитро (Лондон, Онт.)	1,000.00
Степура Панас і Анна	15,400.00
Стещенко Павло і Лідія (Ошава)	1,000.00
Строчук Василина	1,000.00
Стрижовець Осип і Анна	1,000.00
Стриховський В., (Гамільтон)	1,000.00
Стольбі Гаррі	1,000.00
Строгий Федір і Ольга	1,500.00
Строгий Григорій	1,200.00
Сулима Юлія	1,000.00
СУМК, Східня Управа	1,000.00
Таборовський Тиміш і Євгенія	4,000.00
Теліжин Еміль і Ніна	1,705.00
Темертій І. Ц.	2,725.00
Тимофій Степан і Анна	3,000.00
Тимошенко Володимир і Лариса	1,050.00
Тимошенко Володимир і Лідія	1,000.00
Ткаченко Іван і Соня	1,000.00
Товариство Ветеранів УПА	1,000.00
Товариство Волинян	3,552.00
Товариство Українців Самостійників (ТУС, Торонто)	2,000.00
Томилко Микола і Параска	1,020.00
Тутка Михайло	1,000.00
Українська Взаємна Поміч, Відділ 38	1,000.00
Українська Кредитова Спілка (Торонто)	1,000.00
Українська Суспільна Служба	1,000.00
Український Нац. Держ. Союз (УНДС)	1,500.00

Продовження буде. Подбайте, щоб і Ви були на цьому списку. Якщо Ваше прізвище помилково пропущено або сума пожертви подана неправильно — просимо повідомити редакцію.

000095
EXPIRES: 88 12

3 D 25
CO

Mrs. E Litwinow
48 Yorkview Dr
Etobicoke
DN M8Z 2E9

xx35 (S)

POSTAGE PAID AT TORONTO
Second Class Mail Registration
Number 1668
If not delivered please return to:
NOWI DNI
P.O. Box 400, STA "D"
TORONTO, ONT.
CANADA M6P 3J9

Ukraine

1989 РІК РОЗКРИВАЄ НОВУ ЕПОХУ ТУРИСТИЧНОГО ПОДОРОЖУВАННЯ НА УКРАЇНУ!

У згоді з проявленням цієї події, Інтурс Корпорація повідомляє канадців, зокрема українських канадців, про сто групових туристичних вилітів з Торонто до Радянського Союзу!

Для Вашого вибору подаємо різні, дбайливо приготовлені Інтурс Корпорацією та Інтуристом, цікаві різноманітні екскурсії по Україні.

ПРИВІТ УКРАЇНО! — 15-денно Тур по Україні

Київ — 2 дні, Львів — 6 днів, Тернопіль — 5 днів, Київ — 2 дні

ВІДЛІТ З ТОРОНТО

12 травня
19 травня
16 червня
29 червня
13 липня
3 серпня
17 серпня
31 серпня
7 вересня

ПРИЛІТ ДО ТОРОНТО

27 травня
3 червня
1 липня
14 липня
29 липня
19 серпня
2 вересня
16 вересня
23 вересня

КОШТ ТУРИ ЗА ОДНУ ОСОБУ

\$2,675.00
\$2,775.00
\$2,775.00
\$2,995.00
\$2,995.00
\$2,995.00
\$2,995.00
\$2,995.00
\$2,775.00

Кошт за осібне приміщення — \$545.00

Кошт цієї тури включає: — нічліг у готелі, — їжу (сніданок, обід, вечеря), — всі екскурсії по Україні, — 2 візити до театру, вся транспортация літаком (з Торонто і назад до Торонто), — Гала вечеря, Прощання.

УКРАЇНА ВАС ВІТАЄ (плюс Молдавія) — 22-денно Тур по Україні

Київ — 4 дні, Львів — 5 днів, Тернопіль — 3 дні, Чернівці — 4 дні,
Кишинів — 1 день, Одеса — 3 дні, Київ — 2 дні

ВІДЛІТ З ТОРОНТО

19 травня
23 червня
6 липня
10 серпня
24 серпня
8 вересня

ПРИЛІТ ДО ТОРОНТО

10 червня
15 липня
29 липня
2 вересня
16 вересня
30 вересня

КОШТ ТУРИ ЗА ОДНУ ОСОБУ

\$3,540.00
\$3,640.00
\$3,740.00
\$3,740.00
\$3,740.00
\$3,540.00

Кошт за осібне приміщення \$1225.00

Кошт цієї тури включає: — нічліг у готелі, — їжу (сніданок, обід, вечеря), всі екскурсії по Україні, — дві візити до театру, вся транспортация літаком (з Торонто і назад до Торонто), — Гала вечеря, Прощання.

НАЙКРАЩЕ В УКРАЇНІ — 15-денно тур по Україні

Київ — 2 дні, Чернівці — 3 дні, Тернопіль — 2 дні, Львів — 3 дні,
Ялта — 3 дні, Київ — 2 дні

ВІДЛІТ З ТОРОНТО

5 травня
2 червня
6 липня
3 серпня
31 серпня
15 вересня

ПРИЛІТ ДО ТОРОНТО

20 травня
17 червня
22 липня
19 серпня
16 вересня
30 вересня

КОШТ ТУРИ ЗА ОДНУ ОСОБУ

\$2,860.00
\$2,960.00
\$3,180.00
\$3,180.00
\$2,960.00
\$2,960.00

Кошт за осібне приміщення — \$820.00-\$875.00

Кошт цієї тури включає: — нічліг у готелі, — їжу (сніданок, обід, вечеря), — всі екскурсії по Україні, — дві візити до театру, вся транспортация літаком (з Торонто і назад до Торонто), — Гала вечеря, Прощання.

За зворотну ціну кошту літака від Вашого міста до Торонто та резервацію задзвоніть до свого агента подорожі. За іншими деталями та брошурками про виїзгадані тури дзвоніть безкоштовно — 1-800-268-1785.

1013 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6H 1M1
(416)537-2168
Fax (416)537-1627

Intours
Corporation

Telex: 06-218557
Toll Free: 1-800-268-1785
B.C. 112-800-268-1785